

12

Valtio tuomittiin riisuttavaksi aseista – Aseistakieltäytyjä tuomittiin vankeuteen

Mikkelin käräjäoikeus tuomitsi perjantaina 19. huhtikuuta iisalmelaisen Ossi Kakon 195 päiväksi ehdottomaan vankeuteen. Kakko kieltäytyi kaikesta asevelvollisuuteen liittyvästä palveluksesta poliisin kuljetettua hänet Mikkelin varuskuntaan vuoden 2001 elokuussa. Kakko oli ilmoittanut ensi kertaa kieltäytymisestään jo kutsunnoissa vuonna 1997, mutta kieltäytymistä ei huomioitu. Tästä huolimatta Kakko tuomittiin asevelvollisuudesta kieltäytymisen lisäksi myös karkaamisesta ehdolliseen vankeuteen, koska hän ei aloittanut varusmiespalvelustaan hänelle määrätynä palvelukseenastumispäivänä.

Kakon oikeusavustajana toiminut Aseistakieltäytyjäliiton lakiasiainsihteeri Juha Keltti vetosi karkaamissyytteen osalta eduskunnan lakivaliokunnan suositukseen, jonka mukaan karkaisemisesta ei tulisi tuomita miehiä, jotka jälkikäteen vapautetaan varusmiespalveluksesta. Keltin mukaan suositusta tulisi soveltaa myös totaalkieltäytyjään, koska hän ei missään vaiheessa varusmiespalvelusta suorita. Lisäksi vedottiin siihen, että todellisuudessa Kakko oli kieltäytynyt kaikesta asevelvollisuuteen liittyvästä palveluksesta jo vuonna 1997.

► Jatkuu sivulla 3

12

Helsingin Ruokaa, ei aseita täytti neljä vuotta

Helsingin Hakaniemen torille kokoontui jälleen torstaina 25. huhtikuuta kymmenittäin nälkäisiä ihmisiä, kun Ruokaa, ei aseita –ryhmä ryhtyi kuukausittaiseen tapaansa jakamaan ilmaista kasvisruokaa. Samalla alkoi ryhmän viides toimintavuosi. Ensimmäisen ruoanjakotapahtumansa Helsingin ryhmä järjesti huhtikuussa 1998, jonka jälkeen tapahtumia on muutaman taukoja lukuunottamatta järjestetty kuukausittain. Tähän mennessä järjestetyissä 49:ssä tapahtumassa on ryhmän arvion mukaan jaettu yhteensä 4 900 ruoka-annosta.

► Jatkuu sivulla 4

12

15.5. vietettiin jälleen kansainvälistä aseistakieltäytyjäpäivää

WRI

Kansainvälinen aseistakieltäytyjäpäivä poiki perinteiseen tapaan toimintaa eri puolilla maailmaa. War Resisters' Internationalin sovittujen kampanjateemojen lisäksi monissa maissa tuotiin esiin myös muita ajankohtaisia aiheita.

- Kansainvälisellä aseistakieltäytyjäpäivällä oli Suomessa kolme pääteemaa ► sivu 2
- WRI:n aktivistit sulkiivat NATO:n päämajan Brysselissä ► sivu 4
- Onko aseistakieltäytymisessä kysymys yksilön ihmisoikeudesta vai onko sitä lähestyttävä ensi sijassa antimilitaristisena toimintana – väliinään sodanvastustajien päämäärien edistämiseksi? ► sivut 6-7
- Aseistakieltäytyminen ja antimilitarismi Balkanilla ► sivut 7-8

Taistelu vedestä

Lähi-Idässä vettä on vähän: Jordaniasta 80-85%, Israelista n. 60% ja Syyriasta 50-65% luokitellaan kuivaksi alueeksi. Näin ollen ei ole yllättävää, että yhden aspektin Israelin ja sen arabinaapurien konfliktissa on muodostanut – ja muodostaa edelleen – kiista alueen vesivaroista.

Simo Hellsten

Pieni elämänvirta

Jordan-joen vesistö muodostaa käytännössä ainoan makean pintaveden lähteen Israelille, palestiinalisalueille ja Jordanialle. Näiden lisäksi vesistön vettä käyttää Syyria, jolle se ei ole kuitenkaan yhtä elintärkeää, koska sillä on suurempia vesivarantoja muualla (Eufraat virtaa maan halki). Jordanilla on kolme latvajokea, joiden lähteet sijaitsevat saman vuoren juurella, mutta eri valtioiden alueella: Hasbanin lähteet ovat Libanonissa, Danin Israelin rajojen sisällä ja Baniasin Syyrian kuuluvilla mutta Israelin miehittä-

tämällä Golanin kukkuloilla. Nämä yhtyvät Ylä-Jordaniksi, joka virtaa Israelin aluetta pitkin Tiberiaksen järveen (tunnettu myös nimellä Genesaretin järvi). Jordan virtaa järvestä edelleen ensin Israelin ja Jordanian ja sitten Länsirannan ja Jordanian rajana Kuolleeseen mereen, jonka rannoilta löytyvät maapallon alimmat ei veden peittämät kohdat: suolajärven pinta on n. 400 metriä merenpinnan alapuolella. Jordanin vesistöön kuuluu latvajokien, pääjoen ja järven lisäksi Syyrian ja Jordanian rajalla virtaava Yarmouk-joki (vuotuinen virtaama noin puoli miljoonaa kuutiota), joka laskee

Jordaniin kymmenisen kilometriä Tiberiaksen järven alapuolella, sekä joukko pieniä, jokilaakson molemmilta puolilta virtaavia sivujokia ja -puroja.

Kokoonsa nähden Jordan on varmasti maailman tunnetuin joki, sillä joen lähteiltä sen suulle on linnuntietä vähän yli 200 kilometriä ja vuotuinen virtaama on enimillään n. 1.500 miljoonaa kuutiometriä (vertailuna: Jordaniassa virtaa vuosittain vettä noin kolmen Vantaanjoen verran tai kuudesosa Kymijosta). Kuivina vuosina virtaama saattaa olla jopa 40% pienempi.

Jordanin vesistön vettä on liikaikäytetty jo vuosikymmenien ajan. Yhteensä laskettuna eri osapuolet käyttävät lähes kaiken Jordaniassa luonnollisen kierron perusteella virtaavan veden. Tällä on ollut dramaattisia seurauksia joen alajuoksun ympäristöön. Stephan Libiszewski toteaa, että alajuoksullaan Jordan muistuttaa nykyään enemmän viemäriajaa kuin jokea. Veden määrän vähenemisen myötä myös sen laatu on heikentynyt: se suolaantuu ja siihen sekoittuu maanviljelyskemikaaleja ja muita saasteita, kun kasteluun käytetty vesi palaa jokeen. Jordanin kautta Kuolleeseen mereen laskevan makean veden määrän romahdus on merkinnyt myös Kuolleeseen meren vesimäärään merkittävää pienenemistä: 60-luvun lopulta 80-luvun loppuun sen pinta laski toistakymmentä metriä ja pinta-ala pieneni noin neljäsosan.

► Jatkuu sivulla 8

Sivari & Totaali -lehti on Aseistakieltäytyjäliitto ry:n neljästi vuodessa julkaisema antimilitaristinen kulttuurilehti.

ISSN 1235-4406

Tilaukset 13 euroa/vuosi.
Tili LEONIA 800017-750541.
Lehden tilaus sisältyy Aseistakieltäytyjäliiton jäsenmaksuun.

Toimitus: Simo Hellsten (päätoimittaja), Sampsa Oinaala (toimittussihteri), Kaj Raninen, Hans Hellén, Jyrki Lappalainen

Painopaikka: Pyhäjokiseudun kirjapaino SLP oy, Oulainen

Kaikki kiinnostuneet voivat lähettää materiaalia julkaisuumme. Sivari&Totaali ei pysty maksamaan tekijöille palkkioita. Seuraavan numeron deadline on 6. syyskuuta 2002.

Toimitustyön kannalta olisi helpointa, jos juttusi saapuisivat meille levykkeellä tai sähköpostina, mutta otamme toki vastaan myöskin käsin kirjoitettuja hengentuotoksia. Kuvitusta voi lähettää paperilla tai kuvatiedostoina disketillä tai sähköpostilla liitetiedostona.

Me toimituksessa katsomme oikeudeksemme päättää julkaitavista jutuista ja tarvittaessa lyhentää niitä sekä korjata kielioppi- ym. virheitä.

Lehdessä esitetyt artikkelit eivät välttämättä vastaa kaikkien kirjoittajien tai toimituskunnan näkemyksiä. Kukin seisoo omien artikkeliansa takana.

Sivari & Totaali on kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsen.

Sivari&Totaali/
Aseistakieltäytyjäliitto ry
Rauhanasema
Veturitori 3
00520 Helsinki

akl@aseistakieltaytyjaliitto.fi
www.aseistakieltaytyjaliitto.fi/st-lehti

Kansainvälisellä aseistakieltäytyjäpäivällä oli Suomessa kolme pääteemaa

Aseistakieltäytyminen on perusoikeus, joka ei vielä tälläkään vuosituhanella toteudu monissa maissa joko ollenkaan tai tyydyttävällä tavalla. Toisaalta aina ja kaikkialta on löytynyt rohkeita henkilöitä, jotka ovat uskaltaneet uhmata militaristisia voimia kieltäytymällä tarttumasta aseisiin tai laskemalla ne maahan. Aseistakieltäytyjäliitto viettikin kansainvälistä aseistakieltäytyjäpäivää tänä vuonna teemalla "rohkeus kieltäytyä". AKL piti toukokuun 15. päivänä informaatiopistettä Helsingin, Jyväskylän ja Tampereen keskustassa.

Israel Aseistakieltäytyjäpäivän teema Suomessa oli peräisin Israelista, jossa jo lähes viisisataa sotilasta on liittynyt Rohkeus kieltäytyä (Ohmets Lesarev) nimeä kantavaan kampanjaan. He kieltäytyvät

palvelemasta Israelin armeijassa miehitetyillä palestiinalaisalueilla, koska katsovat, että palestiinalaisalueiden miehitys ja alueilla tapahtuvat ihmisoikeusrikkomukset sekä kokonaisen kansan nöyryyttäminen ei edistä mitenkään Israelin turvallisuutta – päinvastoin. Kieltäytymispäätös on kerännyt paljon myötätuntoa ympäri maailman. Useita kymmeniä kampanjaan osallistuvia sotilaita on tuomittu vankilaan. (ks. <http://www.couragetorefuse.org>)

Suomi Myös Suomessa aseistakieltäytyminen on teko, joka vaatii rohkeutta vastustaa "yleistä mielipidettä". Suomen maanpuolustus nojaa yhä vahvaan kokonaismaanpuolustuksen ideologiaan, jonka valossa jokainen aseistakieltäytyjä on "isänmaanpeturi". Toukokuun

alussa Suomen vankiloissa istui 23 siviilipalvelusrikkoksesta tai asevelvollisuudesta kieltäytymisestä tuomittua nuorta miestä. Heidän rikoksensa on antimilitaristinen vakaumus, joka ei salli heidän suorittaa aseellista palvelusta tai rangaistusluontoista, pituutensa suhteen kansainvälisiä suosituksia jyrkästi rikkovaa siviilipalvelusta.

Belgia Suomella ei ole vain mielipidevankeja, vaan myös poliittinen pakolainen. Totaalikieltäytymisestä tuomittu Jussi Hermaja koki oman tilanteensa niin epäoikeudenmukaiseksi, että pakeni viime syksynä Belgiaan ja anoo sieltä poliittista turvapaikkaa. Hermajan prosessi Belgiassa jatkuu yhä. Tällä hetkellä hänen tapauksensa on siirtymässä Belgian korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyyn Hermajan jätettyä valituksen pakolaiskomissiolta saamaansa kielteiseen päätökseen. Myös Hermaja on tiedustellut "ihmisoikeuspresidenttimme" kantaa Suomen mielipidevankiongelmaan, mutta ei ole saanut vastausta. (ks. <http://www.co.jyu.fi/~tema>)

Planeetta Maa Maailman sotavoimat ovat jatkuvan uusiutumisen tilassa. Aseistakieltäytyminen on entistä vähemmän vain kansallinen ja entistä enemmän globaalin militarismin vastainen teko.

Enemmän aseistakieltäytymisen oikeutuksesta ja aseistakieltäytyjien tilanteesta mm. Balkanilla sivuilla 6-8.

Vasemmistonuoret: Siviilipalvelusmiesten asumiskulut valtion hoidettavaksi

Keskiviikkona 15.5. vietetään aseistakieltäytyjien päivää. Päivän kunniaksi Vasemmistonuoret haluaa muistuttaa siviilipalvelusjärjestelmään sisältyvistä vakavista ongelmista.

Siviilipalveluspaikkoja on Suomessa aivan liian vähän. Keskeisin syy tähän on se, että siviilipalvelusmiesten asumis-, terveydenhoito- ja ruokailukustannukset kaatuvat lain mukaan palveluspaikan maksettavaksi.

Tilanne on johtanut siihen, että monin paikoin jopa rikotaan lakia. Palveluspaikat eivät maksa sivarien asumiskuluja ja siviilipalvelusmiehet ajetaan näin taloudellisesti kestävämpään asemaan. Näin on tapahtunut esimerkiksi monille

Helsingin kaupungin palveluksessa olleille siviilipalvelusmiehille.

Vasemmistonuorten mielestä siviilipalveluksen pitää olla todellinen ja tasa-arvoinen vaihtoehto varusmiespalvelukselle. Valtio kustantaa varusmiesten majoituskulut, joten samoin tulisi toimia myös siviilipalvelusmiesten osalta.

"Siviilipalvelusmiesten tasa-arvon toteuttamiseksi pitäisi kiireellisesti korjata majoitus-, ruokailu- ja terveydenhoitokustannuksiin sisältyvät ongelmat. Valtion pitäisi ottaa nämä kustannukset hoidettavakseen. Tältä osin siviilipalvelusta koskeva lainsäädäntö kaipaa nopeaa muutosta", toteaa Vasemmistonuorten puheenjohtaja Paavo Arhinmäki.

"Siviilipalvelusmiesten aseman parantamista näiltä osin on vaikeaa vastustaa järkiargumentein. Lainsäädäntö ei saa olla sellaista, että se kannustaa väärinkäyttöihin", Arhinmäki jatkaa.

Vasemmistonuorten mielestä myös siviilipalveluksen kesto on liian pitkään suhteessa keskimääräiseen varusmiespalvelukseen. Tämän vuoksi Amnesty pitää suomalaisia totaalkieltäytyjiä mielipidevankeina. Vasemmistonuorten mielestä siviilipalvelusaika tulee lyhentää vastaamaan keskimääräistä asepalvelusaikaa ja saattaa näin Suomi takaisin sivistysvaltioiden joukkoon.

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO RY

AKL on vuonna 1974 perustettu nuorten rauhanjärjestö. Sillä on kaksi roolia: toisaalta se toimii aseistakieltäytyjien etujärjestönä, toisaalta se on kaikille avoin militarismin vastainen järjestö. Sen jäseneksi voivat liittyä ja siinä toimia kaikki iästä tai sukupuolesta riippumatta.

AKL ei usko aseisiin perustuvaan turvallisuuteen. On väärä lähtökohta, että eri valtioiden ja niissä asuvien ihmisten intressit ovat vastakkaiset, että turvallisuus on turvallisuutta toisia valtioita, toisia ihmisiä vastaan. Toisten ihmisten

tappaminen tai siihen valmistautuminen ei luo suojaa todellisia uhkia kuten ympäristöongelmia tai köyhyyttä vastaan. Pikemminkin sota ja asevarustelu pahentavat näitä ongelmia tuhlaamalla niiden ratkaisemiseen kipeästi tarvittavia taloudellisia ja inhimillisiä voimavaroja. Ihmiskunta voi ratkaista olemassaolonsa ja kotiplaneettaansa uhkaavat vaarat vain toimimalla yhdessä.

Aseisiin perustuvan turvallisuuden sijasta AKL haluaa omalta pieneltä osaltaan olla rakentamassa

maailmaa, jossa vallitsee todellinen turvallisuus. Turvallisuus, joka ei perustu aseisiin, vaan siihen, ettei kukaan enää tarvitse aseita. AKL:n toiminnan pohjana on kansainvälinen sodanvastustajien julistus: "Sota on rikos ihmiskuntaa vastaan. Siksi olen päättänyt olla tukematta minkäänlaista sotaa ja työskennellä sotien kaikkien syiden poistamiseksi". AKL näkee sotien syinä ihmisten välisen epätasa-arvon ja todellisten vaikutusmahdollisuuksien puutteen. Toisin sanoen se näkee sotien syynä rakenteellisen väkivallan,

joka puolestaan luo väkivaltaisia rakenteita – armeijoita. Paitsi että armeijat ovat tulosta rakenteellisesta väkivallasta, ne myös ylläpitävät sitä. Sen takia pidämmekin aseistakieltäytymistä ja antimilitarista toimintaa tärkeänä osana taistelussa oikeudenmukaisemman maailman puolesta.

Aseistakieltäytyjäliitto toimii siviilipalveluksen kehittämiseksi niin, että aseistakieltäytymisestä tulee varteenotettava vaihtoehto yhä useammalle asevelvolliselle, ja tukee totaalkieltäytymistä.

Valtio tuomittiin riisuttavaksi aseista – Aseistakieltäytyjä tuomittiin vankeuteen

Jatkoa etusivulta...

Asevelvollisuudesta kieltäytymisen osalta Keltti vaati Ossi Kakon tuomitsematta jättämistä tai tuomitsemista laissa säädettyä lievempään rangaistukseen vedoten siihen, että Kakon tuomitseminen ehdottomaan vankeuteen syrjisi Kakkoa verrattuna palveluksesta kokonaan vapautettuihin naisiin, ahvenanmaalaisiin miehiin ja jehovantodistajiin. Keltti vetosi myös siviilipalveluksen pituuden syrjivyyteen verrattuna yleisimpään varusmiespalvelusaikaan.

Kakko itse kertoi puolustuspuhevuorossaan tekevänsä yhteiskunnalle huomattavasti varusmies- tai siviilipalvelusta hyödyllisempää työtä työskennellessään vapaaehtoisesti alkuperäisten viljelymenetelmien säilyttämiseksi ja kestävämmän metsätalouden kehittämiseksi. Kakko esitti myös, että nykyinen yhteiskunta keskittyneine tuotantovälineineen on kriisitilanteessa

haavoittuva ja ehdotti nykyisen aseellisen puolustusjärjestelmän vaihtoehdoksi kansalaistottelemattomuuden keinoin puolustettavien riippumattomien paikallistalouksien verkoston luomista.

”Etukäteen tehty ilmoitus kieltäytyä palveluksesta ei ole oikeuttanut palveluksesta poisjäämiseen”, perusteli sotilaskokoonpanossa tuomionsa antanut Mikkelin kärjäoikeus karkaamisesta langetettua rangaistusta. Oikeus ei katsonut Kakon tulevan syrjityksi hänen saadessaan kieltäytymisestään ehdottoman rangaistuksen. Seuraavaksi Kakon perusteita punnitsee hovioikeus, jonne hän on päättänyt tuomiostaan valittaa.

Syytetty ei saapunut Valtiotuomioistuimeen

Mikkelin kärjäoikeus antoi tuomionsa kansliapäätöksensä: Kakon tapausta käsiteltiin alunperin 5. huhtikuuta.

Oikeusistunnon jälkeen ”Valtakunnan syyttäjä” Ossi Kakko puolestaan syytti kärjäoikeuden edessä kokoontuneessa ”Valtiotuomioistuimessa” valtiota useista törkeistä rikoksista, jotka ovat välillisesti tai välittömästi melkein tuhonneet myös suomalaisessa kansanperinteessä eläneet monimuotoiset käytännön taidot ekologisen metsänhoidon, rakentamisen, terveydenhoidon ja siementuotannon osa-alueilla. Valtiotuomioistuin määräsi läsnäolleen henkilön toimimaan ”valtakunnan puolustajana”, koska tilaisuuteen syytetyn edustajaksi kutsuttu presidentti Tarja Halonen ei saapunut paikalle.

”Valtiotuomioistuin” totesi valtion syyllistyneen ”valtakunnan syyttäjän” mainitsemiin rikoksiin ja tuomitsi Suomen valtion riisuttavaksi aseista osana globaalia demilitarisatiota, sekä valtion taloudellisten resurssien suuntaamista maapallon laajuisen omavaraisten, elinympäristöjään vahingoittamattomien paikallistalouksien verkoston rakentamiseen. ”Valtiotuomioistuin” kehottaa viranomaisia ryhtymään toimiin tuomion täytäntöönpanemiseksi.

Klo 16 Mikkelin torilla alkaneessa Ruokaa, ei aseita -tapahtumassa jaettiin ilmaista kasvisruokaa yli 50:lle ihmiselle. Tapahtuman saama vastaanotto kaupunkilaisten keskuudessa oli erittäin hyvä. Tapahtumalla kritisoitiin asevarusteluun käytettyjä rah summia ja vaadittiin Ossi Kakon tuomitsematta jättämistä. Kyseessä oli toinen Mikkelissä järjestetty Ruokaa, ei aseita -tapahtuma.

Sampsa Oinaala

Samina Pyykkö

Toijalan kärjäoikeudessa vankeutta totaalikieltäytyjälle

Viialassa siviilipalveluksen jatkamisesta kieltäytynyt 19-vuotias Ilkka Lehtinen tuomittiin keskiviikkona Toijalan kärjäoikeudessa 49 päivän ehdottomaan vankeusrangaistukseen siviilipalvelusrikoksesta. Lehtinen kieltäytyi 296 päivän eli noin kymmenen kuukauden jälkeen rangaistuksenomaisena pitämästään siviilipalveluksesta. Tapauksessa on erikoista se, että muun muassa Viialan sivistyslautakunnan varajäsenenä toiminut Lehtinen lopetti palveluksen itse luomassaan siviilipalveluspaikassa.

Lehtinen korosti palveluspaikalleen jättämässään kieltäytymisilmoituksessa, ettei hän hyväksy sotia, varustelua eikä asevelvollisuutta. Valtion pakottamana hän oli mennyt siviilipalvelukseen, joka kuitenkin on hänen mielestään osa sotakoneistoa ja pituudeltaan rangaistuksenomainen, minkä lisäksi siviilipalvelusmiesten taloudellinen asema on huono. Hän oli kuitenkin pyrkinyt parantamaan palveluspaikkoja etsivien siviilipalvelusvelvollisten mahdollisuuksia omalla toiminnallaan.

Lehtinen onnistui: Viialassa ei ennen Lehtistä ollut yhtään siviilipalvelusmiestä, mutta nyt on useita. Lehtinen oli vaatinut Viialan kuntaa ottamaan palvelukseen siellä asuvat siviilipalvelusmiehet ja selvitti itse, miten kunnallinen laitos voi päästä siviilipalveluspaikaksi – kukaan ei ollut viitsinyt tehdä sitä aikaisemmin, Lehtinen kertoi oikeudessa.

Hän päätti avata pään menemällä itse palvelukseen Viialan nuorisoteatterikeskukseen Notekiin – tehtäviin joita hän olisi saattanut hoitaa vapaaehtoisuutena. Tämän kärjäoikeus tulkitsi niin, ettei Lehtisellä ollut periaatteellisia syitä kieltäytyä siviilipalveluksesta. Tällä perusteella syytetty ei hylätty syrjivänä siitä väärästä oletuksesta käsin, että palveluksesta poikkeuslailla vapautetuilla Jehovan todistajilla olisi tällaiset syyt.

Lehtinen palveli nuorisoteatterikeskuksessa ilmeisen hyvin, koska keskus palkkasi hänet kieltäytymisen jälkeen puolipäivätyöhön. Oikeudessa esitettiin todisteena Notek-raportti 2001, jossa kerrottiin yhdessä luvussa siviilipalvelusmies, projektiassistentti Ilkka Lehtisen toiminnasta. Hänen tehtävänsä olivat liikkuneet keskuksen kulloisenkin tilanteen mukaan monipuolisesti monista taiteellisista tehtävistä nettisivujen tekoon. ”Innovatiivisena ja taiteellisesti lahjakkaana Ilkka on hoitanut myös monia muita teknistaiteellisia toimia: tarvittaessa hän valokuvaa, kirjoittaa, monistaa, näyttelee, soittaa, hoitaa ääni- ja valotekniikkaa yms.” raportissa kerrotaan.

Notek-raportissa mainittiin erikseen Ilkka Lehtisen osuus Kettujutussa, näytelmässä Eemeli-metkuilee, nettisivuissa, esitteessä, yhteistyöproduktioiden kuvaamisessa ja siirtämisessä digitaaliseen

muotoon sekä Nahkalinnan päiväkodin käytävien seinämaalauksissa. Hän oli keskeinen henkilö Valokeila-tapahtuman live-roolipelin valmistelussa, toimi lasten ja nuorten ryhmän vetämisessä apulaisena sekä teki musiikin produktioon Monniharppu, jossa hän hoiti valoja äänitekniikkaa.

Moniin tehtäviin kuten live-roolipeliin hän kertoi käyttäneensä myös vapaa-aikaansa yli kahdeksan tunnin päivittäisen työajan sekä viikonloppuja. Hän korosti suorittaneensa palvelusta Notekissa muita auttaakseen, mutta ei hyväksy siviilipalvelusta rangaistuksena asestakieltäytymisestä..

Lehtinen vaati rankaisematta jättämistä tai laissa säädettyä lievempää rangaistusta, mikäli hänen syykseen luettaisiin siviilipalvelusrikos. Tekoa ei kuitenkaan pidetty vähäisenä Lehtisen jätettyä 99 päivää siviilipalvelusta suorittamatta. Lehtisen todellista työmäärää ja työn merkitystä enempää kuin Lehtisen teon erityistä luonnetta ja motiiveja ei myöskään pidetty perusteena rankaisematta jättämiselle. Näitä enempää kuin siviilipalveluksen rangaistuksenomaista kestoa ei myöskään pidetty erityisenä syynä tuomita laissa säädettyä lievempi rangaistus. Siviilipalvelusrikoksesta tuomitaan ehdotonta vankeutta puolet jäljellä olevasta palvelusajasta.

Lehtinen valittaa tuomiostaan Turun hovioikeuteen.

Amnesty International tunnusti neljä Suomalaista mielipidevangiksi

Vappu Jalonen

Amnesty Internationalin kansainvälinen sihteeristö tunnusti toukokuun alussa neljä vangittuna olevaa suomalaista totaalikieltäytyjää mielipidevangiksi. Mielipidevangit ovat 21-vuotias tamperelainen opiskelija Ville Laakso, 22-vuotias espoolainen muusikko Valo Lankinen, 22-vuotias kotkalainen opiskelija Tomi Tolsa sekä 21-vuotias tamperelainen Lauri Uusitalo. Amnesty vaatii näiden neljän nuoren miehen vaputtamista.

Marraskuun 1999 jälkeen Amnesty International on tunnustanut mielipidevangiksi yhteensä jo 31 suomalaista totaalikieltäytyjää. Amnesty pitää 13 kuukauden mittaista siviilipalvelusta rangaistuksenomaisena yleisimpään kuuden kuukauden varusmiespalvelusaikaan verrattuna ja tulee ilmoituksensa mukaan jatkamaan totaalikieltäytyjien tunnustamista mielipidevankeiksi siihen saakka kunnes siviilipalvelusaika lyhenee. Järjestön mukaan siviilipalvelus saisi olla korkeintaan puolitoista kertaa varusmiespalveluksen yleisimmän keston mittainen.

Totaalikieltäytyjien määrä on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Viime vuonna oikeusprosessi käynnistettiin Aseistakieltäytyjiliiton arvion mukaan noin kuuttakymmentä totaalia vastaan. Määrä on suurin sen jälkeen, kun Jehovan todistajat palveluksesta rauhan aikana vapauttanut laki astui voimaan vuoden 1987 alussa. Myös tämän vuoden aikana Aseistakieltäytyjiliiton tietoon on tullut runsaasti uusia tapauksia, joten suomalaisia mielipidevankeja on tiedossa myös tulevaisuudessa. Määrän voimakas kasvu on suurelta osin seurausta siviilipalveluksen rangaistuksenluontoisesta kestosta ja muista siviilipalvelusjärjestelmän ongelmista.

Aseistakieltäytyjiliitto odottaa, että Suomen viranomaiset ryhtyvät pikaisiin toimenpiteisiin Suomen kansainvälisen ihmisoikeusmaineen kyseenalaiseen valoon saattavan mielipidevankiongelman ratkaisemiseksi. Siviilipalveluslakia on vuoden 1998 jälkeen käsitelty Eduskunnassa kahteen otteeseen, molemmilla kerroilla palvelusaika päätettiin kuitenkin jättää ennalleen. Myöskään tasavallan presidentti Tarja Halonen ei ole katsonut aiheelliseksi puuttua asiaan: mielipidevankien puolesta tehdyt armahdusanomukset on säännönmukaisesti hylätty. Nyt mielipidevangiksi tunnustetun Lauri Uusitalon puolesta Aseistakieltäytyjiliitto teki armahdusanomuksen tammikuussa. Siihen tuli kuitenkin hylkäävä päätös maaliskuun lopulla.

WRI:n aktivistit sulkivat NATO:n päämajan Brysselissä

Kansainvälisenä aseistakieltäytyjien päivänä 15. toukokuuta 2002 kansainvälinen joukko aseistakieltäytyjiä ja antimilitaristeja Espanjasta, Kroatista, Makedoniasta, Turkista, Suomesta, Belgiasta, Hollannista, Iso-Britanniasta ja Ranskasta tukkivat NATO:n päämajan pääportin puolen tunnin ajaksi. Kolme aktivistia, joista kaksi aikoo kahliutua porttiin tukikohdan liikenteen estämistarkoituksessa, pidätettiin, mutta heidät vapautettiin jo noin tunnin päästä.

Schellebellen julistuksessa, joka luonnosteltiin väkivallattoman vastarintakoulutusviikon aikana Belgian Schellebellsessä, aktivistit julistavat: "Toimimme NATO:n päämajalla 15. toukokuuta, kansainvälisenä aseistakieltäytyjien päivänä, koska NATO edustaa kansainvälistä militarismia, joka pitää yllä nykyistä maailmanlaajuisia valtajärjestelmää. Vaikka NATO uskottelee olevansa rauhan, demokratian ja vapauden vaalija, nk. "humanitaaristen interventioiden" toteuttamisella aikaansaadaan täysin päinvastaista. Haluamme

WRI

väkivallattoman vastarinnan keinoin häiritä militarismien jokapäiväistä työtä ja väkivaltakoneiston esteetöntä toimintaa. Tänään tällä mielenilmauksellamme kv. aseistakieltäytyjien päivänä halu-

amme osoittaa solidaarisuutta aseistakieltäytyjille Euroopassa, Lähi-idässä, Etelä-Amerikassa, Balkanilla ja muualla maailmassa. Aseistakieltäytyjät tarvitsevat tukeamme, sillä useissa mainittujen

alueiden maissa aseistakieltäytymisaate on raskaasti tukahdutettu. Tuomitsemme yksiselitteisesti mainitunlaisen kohtelun. Tänään 15. toukokuuta haluamme kiinnittää huomiota erityisesti aseistakieltäytyjien syrjintään ja vangitsemisiin. Otamme Rauhan omiin käsiimme ja pyydämme samaa jokaiselta. Rauhankysymys on liian tärkeä jätettäväksi armeijoille." Aktivistit olivat suunnitelleet kahden heistä kahliutuvan NATO:n pääporttiin, jotta portti pysyisi kiinni. Suunnitelma epäonnistui NATO:n tiukennettujen turvajärjestelyjen takia. Silti päämäärä – NATO:n sulkeminen – onnistui arviolta puolen tunnin ajaksi. Mielenilmauksen järjestivät yhteistyössä War Resisters' International ja sen belgialainen jäsenjärjestö Forum voor Vredesactie. Tapahtuma oli vain yksi lukuisista, joita järjestettiin kansainvälisen aseistakieltäytyjien päivän merkiksi ja aseistakieltäytyjien tukemiseksi ympäri maailmaa.

Hermaja yhä ilman sosiaaliturvaa

Belgiaan totaalikieltäytymisestä saamaansa tuomiota paenneen Jussi Hermajan tukikampanja haluaa muistuttaa kaikkia siitä, että Hermaja on yhä Belgiassa ja tarvitsee muiden pasifistien ja antimilitaristien tukea. Belgian pakolaismission antama kielteinen päätös on siirtymässä tällä hetkellä Belgian korkeimman hallinto-oikeuteen. Käsitellyt tulee kestävästi mahdollisesti jopa vuosia.

Hermajalla ei ole mitään säännöllisiä tuloja joilla hän rahoittaisi kamppailuaan. Belgian valtio on mm. evännyt Hermajalta sosiaaliturvan, vaikka tämän pitäisi periaatteessa olla siihen oikeutettu EU-kansalaisena. Myös tämän seikan käsitellyt on siirtymässä oikeuteen. Asia etenee kuitenkin hitaasti ja tukikampanja vetoaakin eri tahojen solidaarisuuteen. Voit tukea Hermajan taistelua lahjoittamalla rahaa kampanjalle Aseistakieltäytyjäliiton tilille Leonia 800017- 750541. (Huom! Viestiin maininta Hermaja-kampanja tms.) Pienikin apu on tervetullutta. (Keräyslupa OKU 28 A)

Hermajan henkilökohtaisten oikeusvaatimusten lisäksi kampanjaan kytkeytyy laajempia antimilitaristisia teemoja. Hermajan tapauksella tulee varmasti olemaan vaikutusta pitkään lukossa olleen sivarilakiuudistuksen etenemiseen. Jo nyt Hermajan tapaus on nostattanut runsaasti keskustelua siviilipalveluksen kriisiytyneestä tilanteesta (myös muista seikoista kuin pituudesta). Lisäksi Hermaja nostaa aseistakieltäytymiskysymystä yleiseurooppalaiselle tasolle tilanteessa, jossa EU:sta on kehitymässä sotilaallinen toimija.

Lisäksi Hermajan tapaus liittyy läheisesti kysymykseen euroopan unionin kansalaisten poliittisista oikeuksista. Toisen EU-maan kansalaisten turvapaikkahakemuksia ei käsitellä EU:n sisällä enää muualla kuin Belgiassa. Jos Belgiakin päättää EU:n painostuksen alla määrittellä EU-maat turvallisiksi ei EU:n sisällä ole enää mahdollisuutta poliittiseen pakolaisuuteen.

Tiedotteita "tapaus Hermajan" käänteistä viime syksystä alkaen voi käydä lukemassa tukikampanjan sivuilla <http://www.co.jyu.fi/tema>. Lahjoitusten lisäksi myös kaikki muut tuen osoitukset ovat tietenkin tervetulleita (esim. julkiset kannanotot, mielipidekirjotukset, Hermajalle lähetetyt terveiset...)

Kiitos!

Helsingin Ruokaa, ei aseita –ryhmä täytti neljä vuotta

AKL arkisto

Jatkoa etusivulta...

Ruokaa, ei aseita –toiminta sai alkunsa vuonna 1980, kun Bostonissa Yhdysvaltain itärannikolla järjestettiin ensimmäinen ruoanjakotapahtuma. Yhdysvalloista toiminta on leviytynyt lähes jokaiselle maailmankolkalle: tällä hetkellä Ruokaa, ei aseita –ryhmiä toimii yli kahdessasadassa kaupungissa eri

puolilla maailmaa. Suomeen Ruokaa, ei aseita –toiminta rantautui keväällä –98, kun Tampereella kritisoitiin ensi kertaa asevarustelua ilmaista ruokaa jakamalla. Helsingin ryhmä aloitti pari kuukautta myöhemmin säännöllisen ruoajakotapahtumien järjestämisen.

Tällä hetkellä säännöllisesti toimivia Ruokaa, ei aseita –ryhmiä on Helsingin

lisäksi Jyväskylässä, Tampereella ja Turussa. Lisäksi ruokaa on jaettu ainakin Lahdessa, Hämeenlinnassa, Seinäjoella, Mikkeliissä, Savonlinnassa, Lappeenrannassa, Rovaniemellä, Joensuussa ja Torniossa. Uusi Itä-Helsingin ryhmä järjesti ensimmäisen Ruokaa, ei aseita –tapahtumansa Vuosaaressa 13. päivänä huhtikuuta.

Säännöllisten tapahtumien lisäksi Helsingin ryhmä on järjestänyt mm. kansainvälisen Ruokaa, ei aseita –työleirin, jolle osallistui vapaaehtoistyöntekijöitä kuudesta eri maasta. Viime heinäkuussa järjestetyn leirin aikana tarjottiin ilmaista ruokaa viisi kertaa eri puolilla kaupunkia. Leirin päätöstapahtumassa kävi ruokailemassa lähes 300 ihmistä. Samanlainen leiri järjestetään myös alkaneena kesänä.

Ruokaa, ei aseita –kampanja kritisoi nimensä mukaisesti asehankintoja jakamalla ilmaista ruokaa julkisilla paikoilla. Toiminnalla tuodaan esille sitä tosiseikkaa, että maailmassa käytetään asevarusteluun huikaita rahasummia, vaikka kaikilla ihmisillä ei ole mahdollisuuksia edes perustarpeidensa tyydyttämiseen. Ruokaa, ei aseita –toiminta on ajankohtaista myös Suomessa. Helsingin ryhmän nelivuotisen toiminnan aikana Suomen sotilasmienoihin on hyväksytty huomattava tasokorotus. Samaan aikaan 90-luvulla alkanut yhteiskunnallinen eriarvoistuminen on jatkunut ja maahan on muodostunut suuri syrjäytyneiden ja pitkäaikaistyöttömien alaluokka. Ruokaa, ei aseita –kampanja näkee todellisena turvallisuuksena hyvinvoinnin tasapuolisen jakautumisen ja perustarpeiden turvaamisen kaikille ihmisille.

Helsingin Ruokaa, ei aseita –ryhmä jatkaa ruoan jakamista jokaisen kuukauden viimeisenä torstaina. Myös Itä-Helsingin ryhmä järjestää tapahtumia kuukausittain.

Sampsa Oinaala

www.aseistakieltaytjaliitto.fi/rea

Sivarin arki: "Onx Jumala vittumaine, häh?"

Siviilipalvelukseni päättymisestä on kulunut jo kohtuullisen pitkä aika – tarkalleen ottaen yksi jalkapallon World Cup. Nyt neljän vuoden jälkeen sivaria onkin alkanut jo muistella "vanhoina hyvinä aikoina". Jalkapalloa saattoi seurata sairaalan kerrostaloyksiossa (kaksi sivaria per yksiö) televisiosta, jonka lupamaksun palveluspaikka maksoi. Päivärahat saattoi käyttää pilsneriin ja sätkiin, kun muonistus sujui vegaanillakin ongelmitta. Olin onnistunut pääsemään osalliseksi suuren palveluspaikan eduista.

Vaasan koulutuskeskuksessa vietetyn kuukauden jälkeen palvelin 12 kuukauden ajan Kanta-Hämeen keskussairaalan laskentapalveluosastolla. Kosketus työelämään oli avartava ja opin

eläytymään Dilbert-sarjakuvan tomistobyrokraatiaan pureutuvaan huumoriin. Päivittäin avasin nipun sairaalalle tulleita laskuja, leimasin ne kahdella eri leimasimella ja lähetin eteenpäin. Kahden päivän kuluttua lakut palasivat pöydälläni olevaan pinoon, minkä jälkeen naputtelin laskujen summat, viite-numerot yms. taloushallinnon tietokoneohjelmaan, leimasin laskut vielä kolmannen ja neljännen kerran ja arkistoin ne lopulta mappeihin. Suurin palveluksen aikana leimaamani lasku oli loppusummaltaan 6 miljoonaa markkaa.

Toki minulla oli muitakin tehtäviä. Käsittelin ja tallensin kaikki talon matkalaskut, litteroin talousjohtajan saneluita, kirjoitiin puhtaaksi budjetin ja laadin siitä kuvaajia, sekä muita vastaavia.

Tupakkapaikan hallintosastot jakoivat psykiatrian osastojen kanssa. Jos työpalvelu antoi uuden näkökulman byrokraattisiin koneistoihin, arvasi tupakointi maailmankuvaani vähintään yhtä paljon. Tupakkapaikalla tuli moni psykiatrian avohoitopotilas tutuksi omine maneereineen. Mieleenpainuvien ja myös ahkerin tupakoija oli Pentti. Huonona päivänä hän hoki itsekseni kysymystä: "Onx Jumala vittumaine, häh?" Kun hän toisinaan esitti saman kymykseen minulle saatoin todeta (jos minullakin oli huono päivä) hiljaa itsekseni, että tuntuu olevan kun kerran sivarissa joutuu olemaan.

Kolmen kuukauden työpalvelun jälkeen huomasin yllätyksekseni, että kaikissa osastomme tietokoneissa on toimiva Internet-

yhitys. Riitti että asentaa selaimen, joka löytyi eräältä lähiverkon palvelimelta. Kun kerroin löydöstäni kahvihuoneessa jouduin varsinaisten työtehtävieni lisäksi asentamaan nettiselaimet kaikkien muidenkin osaston työntekijöiden tietokoneisiin, ensimmäisenä talousjohtajalle. Epäilen tämän toimenpiteen laskeneen koko osaston tehokkuutta muutamalla prosentilla.

Ei tämä kuitenkaan vielä mitään. Yläkerrassa hallintojohtajan työpöydällä oli jo puoli vuotta seissyt tuliterä mikrotietokone. Tärkeä mies tarvitsi hyvän tietokoneen, mutta ATK-osasto oli unohtanut kertoa hallintojohtajalle, ettei tietokone toimi, ellei virtajohtoa kytketä sähköpistokkeeseen. Siksi-pä muuan laskentapalveluiden toi-

mosiishteeri joutui tekemään osan myös hallintojohtajan töistä.

Vaikka palvelukseni aikana sivarin epäkohdat alkoivat kärjistyä, varusmiesaika lyheni ja asumiskustannusjärjestelmän ongelmat alkoivat näkyä selvemmin, on sivari yksilön kannalta siedettävä vaihtoehto. Periaatteen tasolla on kuitenkin toisin. Kun valtion vuoden 2003 budjetti valmistuu ja näemme onko sivarien asumiskustannukset mukana saamme taas vastauksen Pentin kysymykseen: "Onx Jumala vittumaine, häh?"

Simo Hellsten

Mikäli haluat jakaa sivarikokemuksesi lehden lukijoiden kanssa, ota yhteyttä Aseistakieltäytyjälähtiin: akl@aseistakieltaytyjalaitto.fi.

Lapinjärvi By Night - Sivareiden matkassa Lapinjärven yössä

Tommi Taipale

Kevätilta Itä-Uudellamaalla alkaa hämärtää. Siviilipalveluskeskuksen saunassa istuu vielä jokunen mies ottamassa kiukaasta viimeisiä löylynhenkosia irti. Iltapalasalampylät ovat kadonneet nälkäisiin suihin ja keittiö on sulkenut ovensa. Puoli vuosisataa sitten täällä kuultiin mystisiä jyrähdyksiä, joita uutisoitiin laajalti valtakunnan ykköslehteä myöten, mutta nyt Lapinjärven koulutuskeskuksen pihapiiri on hiljainen.

Jotain liikettä hämärissä kuitenkin näkyy. Katulamppujen kelmeästi valaisemaa tietä valuu kuraisten peltojen poikki harmaita hahmoja. Vielä muutama vuosi sitten lamppuja ei ollut, mutta nyt voi omat jalkansa erottaa pimeydestä peltotien hämärimmässäkin mutkassa. Kaikilla hamoilla on sama suunta. Siviilipalvelusmiehet kulkevat määrätietoisesti kohti kirkonkylää.

Kunta, jossa vanhusten prosentuaalinen osuus väestöstä on maakunnan suurin, tuntuu epätoiminnäköisimmältä sijoituspaikalta siviilipalvelusmiesten koulutuskeskukselle. Kahden kirkon ja kielen kunnassa kaupat menevät kiinni iltaseitsemältä, jonka jälkeen ainoa avoin paikka kylänraitilla on konttorin eteiseen sijoitettu pankkiautomaatti.

Löytyy täältä vielä elämäkin. Pimeydessä kajastaa kaksi valoa: Hotelli Hanhi ja Villikko. Ainoinaan Hanhen nimi oli Villihanhi ja sen kyljessä istuvan huoltoaseman nimi luonteavasti siis Villikko. Liekö meno rauhoittunut, kun etuliite on pudonnut pois hotellin logosta – huoltoasema kantaa kuitenkin edelleen vanhaa nimeään. Se on jo

kuitenkin ehtinyt lopettaa tarjoilun, joten harmaat hahmot suuntaavat hotellille.

On keskiviikko ja Hanhessa on karaokeilta!

Kello 21.52

Hotellin suuressa ravintolasalissa on väljä: pöytien ääressä istuu siviilipalvelusmiehistä ja paikallista koostuva parinkymmenen ihmisen joukko. Baarimikko Pave nojailee baaritiskiänsä asiallisen tyyneenä. Hänen mielestään sivarit ovat asikkaina "ihan OK".

Jo vuosia tiskin takana työskennellyt Pave kertoo nähneensä siviilipalvelusmiehiä kaikista Lapinjärvellä koulutetuista eristä. "Sivarit käyvät viikolla, paikalliset viikonloppuisin", hän tiivistää ravintolan asiakasjakautuman. Osa aseistakieltäytyjistä on päätenyt ravintolan kanssa työsuhteeseenkin. "Ainakin kaksi sivaria on ollut täällä karaokeisäntinä", Pave muistelee.

21.55

Jo keski-ikäen ylittänyt mies notkuu nurkkapöydässä nousujohteisessa humalatilassa. "Ei positiivista eikä negatiivista kuvaa, hyvin tullaan toimeen", hän vastaa, kun tiedustelen mielipidettä sivareista. "Enemmän olen kiinnostunut noista 'irinoista'", hän jatkaa.

"Irinoina" hän tarkoittaa venäläisiä ilolintuja, jotka nostivat ravintolan julkisuuteen 90-luvun puolivälissä. Enää naisia ei juuri ravintolasalissa näe, mutta kauppa käy ilmeisesti edelleen vähemmän näkyvänä. Usealta taholta kuullun

huhun mukaan sivarikortilla saa maksetusta lemmeistä alennusta 50: n vanhan valuuttayksikön verran.

22.15

Ensimmäinen sivariporukka nousee lavalle. Kaksi notkealiikkeistä miestä latelee taustalla soivan Mörrimöykyn sävelen päälle katkeamatonta Suomen ja Englannin kieliä iloisesti yhdistävää freestyle-rappausta. "Fiilis on korkealla, viinaa naamaan", kuittaa toinen esiintyjistä, Kultaharkko, shown päätyttyä.

"Kotipuoleessa ollaan esiinnyttävä tahoillamme, molemmilla on oma bändi", selittelee MasterBoneksi esittäytyvä parivaljakon toinen osapuoli laulu- ja tanssitaitojaan. Molemmat esiintyjistä ovat Lapinjärvellä vasta kolmatta päivää. "Kannattaa tulla sivariin", he hehkuuttavat yhteen ääneen.

22.28

Paikalliset asukkaat esittävät lavalla tulkintaansa kappaleesta Sellanen ol' Viipuri. Salin perällä istuva pitkäkukkainen mies vastaa kysymyksiini yllättäen englanniksi. 14 vuotta Brasiliassa asunut Petri on palannut syntymämaahansa suorittamaan siviilipalvelusta. "Pidän Suomesta", hän toteaa vilpittömästi. Palveluspaikkakin on jo tiedossa Pitkäniemen sairaalassa.

"Yhtä juhlaa koko ajan", kuittaa Petriä vastapäätä istuva propellihattuun sonnustautunut Elukka. "Lapinjärvi oli vaihtoehtoista parempi – kuriton kakara kun olen aina ollut, mutten ole ketään vahingoittanut", hän perustelee valintaansa. "Lapinjärven yöelämä on kuin New Yorkin yöelämä ja tähän verrattuna Helsingin yöelämä on kuin Turun yöelämä", analysoi tyttöystävänsä ikävöivä Elukka.

22.41

Viereisessä pöydässä tuoppiaan tyhjentää Ilkka Lipsanen, joka ei kuitenkaan ole sukua konserttilaivoilla rintakarvojaan esitelleelle laulajakaimalleen. "Varmaan täällä kuukauden jaksaa olla", arvelee totaalkieltäytymistä harkitseva Lipsanen.

Samaa kertoo harkinneensa myös Kake: "Vaihtoehdot olivat avovankila tai tämä, tulin tänne".

Hän innostuu tilittämään sivareiden ankaraa kuria. "Sivari on yhtä rankka reissu kuin armeija. Äijä tulee puoli seitsemältä ja rankaisee meitä. Jos peti ei ole puhdas, tulee rankaisija." "Tämä on osa tulevasta kirjastani", vastaa Kake toimittajan hämmennyneeseen katseeseen.

23.11

Karaoke-emäntä kutsuu lavalle "Sivariellet" ja Hectorin Lumi teki enkelin eteiseen alkaa soida taustalla. Lavalle nousee tuttu parivaljakko. "Tämä biisi on omistettu senioreille", huikkaa toinen esiintyjistä paikallisväestön kansoittamaa pöytää kohti. "Älä, älä, älä...", kajahtaa pöydästä vastaus.

Heikki Harman lyriikoiden sijasta lavalta alkaa jälleen kaikua vapaamuotoista riittelyä. "Me etitään rakkautta hyväksyntää..." "Joka iikka täältä lähtee, mut pääseks kaikki taivaaseen..." "Jos suunnan haluat kääntää, tee se jo tänään..."

"Eihän tähän voi lisätä mitään", toteaa karaoke-emäntä esityksen päätyttyä hämmennyneenä.

23.19

"Onko täällä yöelämää", kysyy Antti kyynisesti nayrahtaen. "Olen omasta mielestäni itsekkin pikkupaikkakunnalta, mutta tämä on yliveto", toteaa Varkaudesta saapunut mies lakonisesti. "Onko täällä koskaan ihmisiä", hän ihmettelee.

Menoon pettynyt Antti lähtee kohti ulko-ovea. Hänen perässään lähtee myös suurin osa sivareista

valmistautumaan aamuseitsemältä koittavaan herätykseen. "Kuskaan useim sivareita", kertoo Mauritz Tommiska horjuvan miesjoukon kadotessa hänen tilataksinsa uumeniin. "Siinähan sivarit on asiakkaita kuin muutkin."

23.33

Siviilipalvelusmiesten lähdettyä ravintolaan jää vain muutama ihminen. "Tänään on hiljaista", vahvistaa karaoke-emäntä Carola. "Sivarit ovat joko tosi hiljaisia tai äänekkäitä – välillä meinaa mennä vati nurin", hän analysoi.

"Maalaiset ovat uskaliaampia, kaupunkilaisia ujustuttaa kun ollaan maalla", Carola arvelee.

Ei sali sentään ihan tyhjä vielä ole. Kake ei ole vielä malttanut palata siviilipalveluskeskukseseen. "Kirja on lähes kokonaan tositarina, se kertoo elämänvaiheista", hän intoutuu selittämään hieman mystiseksi jäänyttä projektiaan. "En harrasta laulamista, mutta kun pääsen täältä pois, heitän suomirimit", hän rohkaistuu.

23.45

Pari ihmistä istuu vielä Hotelli Hanhen ravintolasalissa, kun toimittaja ja valokuvaaja lähtevät kotimatalle. "Muista sitten mainita siitä kirjasta", huikkaa Kake vielä perään. Paikalliset laulavat Kersantti Karoliinaa.

Samps Oinaala

Toimittaja joi illan aikana yhden oluen, kuvaaja kupin kahvia.

Tommi Taipale

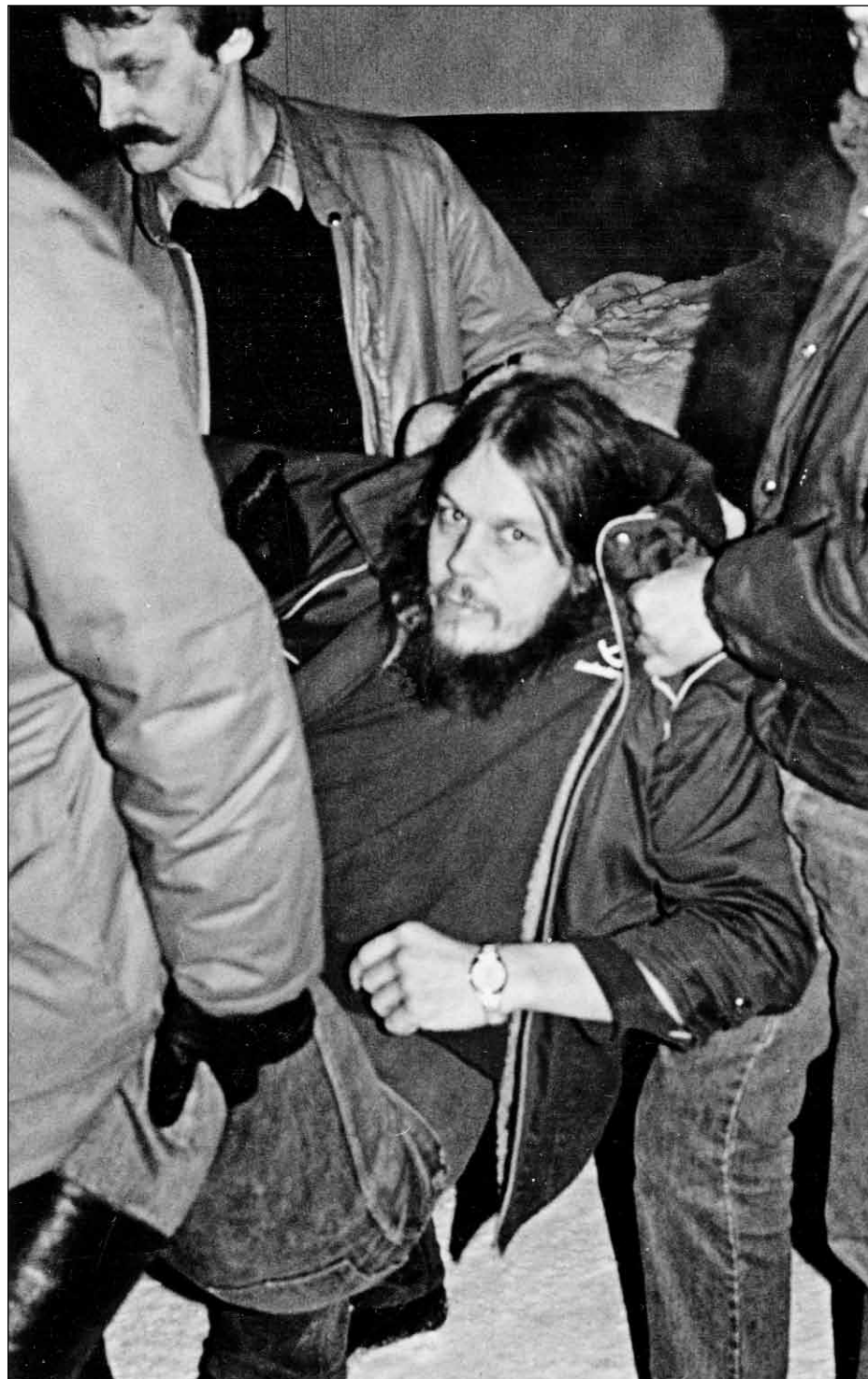
Aseistakieltäytyminen: ihmisoikeus vai antimilitaristista toimintaa?

Onko aseistakieltäytymisessä kysymys yksilön ihmisoikeudesta vai onko sitä lähestyttävä ensi sijassa antimilitaristisena toimintana – välineenä sodanvastustajien päämäärien edistämisessä? Tätä keskustelua on käyty pitkään War Resisters' Internationalissa ja sen jäsenjärjestöissä. Alla WRI:n työntekijä Andreas Speck ja järjestön taloudenhoitaja Bart Horeman keskustelevat asiasta.

Andreas: Kun minusta tuli totaalikieltäytyjä Saksassa 80-luvun puolivälissä, koin totaalikieltäytymiseni militarismiin vastaisena kansalaistottelemattomuutena, tai tarkemmin asevelvollisuudeksi kutsutun sotilaallisen orjuuden vastaisena. Palveluksesta kieltäytymiseni päämäärä oli lopettaa asevelvollisuus, näin sen pienenä mutta tärkeänä tekona ihmisten mielen demilitarisoinnin puolesta. Ja vaikka toiminta varmasti perustui vakaumukseeni, en koskaan pitänyt aseistakieltäytymistäni ihmisoikeusasiaina. Minulle armeijan olemassaolo on pääongelma ja (totaali)kieltäytyminen yksi tapa haastaa tämä yhteiskunnallinen ongelma. Ihmisoikeuslähestymistapa ei esitä tällaista haastetta – se vaatii pohjimmitaan, että niillä joille asepalvelus on ongelma tulee olla mahdollisuus tehdä jotakin muuta. Tällainen ei kyseenalaista armeijoiden olemassaolon oikeutusta, ei edes asevelvollisuuden (useimmissa maissa joissa on asevelvollisuus, vaihtoehtopalvelus on yksi tapa suorittaa se), se tarjoaa vain poikkeusoikeuden niille, joille sotilaspalvelus aiheuttaa henkilökohtaisen ongelman – lopulta se depolitisoi koko aseistakieltäytymiskysymyksen, se muuttaa sen henkilökohtaiseksi ongelmaksi.

Bart: 15-vuotiaana tiesin etten menisi armeijaan, mutta tiennyt miksi ajattelin näin. Olin iloinen tietäessäni, että oli mahdollisuus tulla tunnustetuksi aseistakieltäytyjäksi – Hollannin siviilipalveluslaki oli jo tuolloin yli 60 vuotta vanha. En voi sanoa, että kieltäydyin muista kuin henkilökohtaisista syistä: tunsin, että minua ihmisenä uhattiin. Arvoni ja normini olivat vaakalaudalla: niitä täytyi suojella. Tämä sai minut hyvin vihaiseksi ja hyvin taipumattomaksi. Valtio pakotti minut opettelemaan väkivaltaiseksi, mutta kielsin sen oikeuden tehdä niin.

Vasta kun olin kyennyt itse vapautumaan asevelvollisuudesta, minulla oli tilaa miettiä myös asevelvollisuusjärjestelmän poliittista puolta. Tietysti halusin asevelvollisuusjärjestelmän loppuvan. Lopulta se tapahtuikin aika odottamatta. Alankomaissa luovuttiin asevelvollisuudesta ensisijaisesti, koska ihmisten enemmistön mielestä se oli arkaainen ja typerä järjestelmä. Aseistakieltäytyjiä on kiistämättä ollut osana tällaisen tietoisuuden luomisessa. Uskon, että tämä on henkilökohtaisen aseistakieltäytymisteon poliittinen elementti: kyseenalaistaa pakollisen asepalveluksen moraalisuus. Aseistakieltäytyminen on julkinen julis-

AKL arkisto

tus aloittaa keskustelu asevelvollisuusjärjestelmästä tai pitää sellaista yllä.

Minun näkökulmastani aseistakieltäytymiseni ei voi koskaan haastaa armeijoiden olemassaolon oikeutusta. Päätös ostaa vain luonnonmukaisesti tuotettua ruokaa ei myöskään pysty haastamaan bioteollisuuden olemassaoloa. Se voi aloittaa keskustelun, muut voivat päättää tehdä samoin, se voi levitä kuin kulkutauti, mutta itsessään se pysyy yksilön tekona. Minulle aseistakieltäytyminen on yksilöllinen teko, ei koska "ihmisoikeusnäkökulma" sanoo niin, vaan asevelvollisuuden perusuonteesta johdosta.

Andreas: Olen osittain samaa mieltä – perusuonteeltaan aseistakieltäytyminen on yksilöllinen teko, koska jokaisen täytyy tehdä oma päätöksensä kieltäytyä liittymästä armeijaan – ja valmistautua kantamaan sen seuraukset. Mutta silloin kun alamme organisoitua – ja War Resisters' International aloitti toimintansa aseistakieltäytymiseen keskittyvänä kansainvälisenä verkostona yli 80 vuotta sitten – silloin kun aseistakieltäytymisestä tulee poliittisesti relevantti asia, silloin on tärkeää mihin viitekehykseen asetamme aseistakieltäytymisen. Näemmekö aseistakieltäytymistä poliittisena välineenä yhteiskuntien demilitarisoinniseksi ja jopa sotien lopettamiseksi? Vai

näemmekö sen yksilöiden ihmisoikeuksiin liittyvänä asiana, edes mainitsematta militarismia? Teeskentelemmekö, että aseistakieltäytymis"ongelma" voidaan ratkaista lakkauttamatta armeijaa? Uskon, että henkilökohtaiset teot voivat olla poliittisesti äärimmäisen tärkeitä, mutta se ei riipu vain teosta itsestään, vaan myös kuinka esittelemme ja perustelemme sen, mitä teemme. Samalla teolla voi olla täysin erilainen merkitys riippuen siitä, mitä siitä kerromme. Osman Murat Ulken aseistakieltäytyminen oli erittäin merkittävä teko, ei vain koska hänet vangittiin, vaan myös koska hän omaksui erittäin periaatteelliset lähtökohdat eikä yhdistänyt sitä Kurdistanin kysymykseen.

Israelin/Palestiinan tilanne on tällä hetkellä varsin erilainen. Aseistakieltäytyjien määrän kasvaminen – joista useimmat kieltäytyvät palvelemasta vain miehityksellä alueilla tai niin kauan kuin Israel jatkaa miehitystä – on tärkeää, ei koska he ovat periaatteellisia pasifisteja – useimmat eivät ole, vaan koska he haastavat Israelin sotilaalliseen voimaan perustuvan politiikan, ei koska kysymyksessä on ihmisoikeusongelma. Ihmisoikeusnäkökulma on aivan liian kapea lähtökohdaksemme – se perustuu liberaaleihin ihanteisiin ja keskittyy yksilöihin, muttei ota huomioon yhteiskunnallisia ulottuvuuksia.

Bart: Hollannin feministiliikkeen iskulause kuului: "henkilökohtainen on poliittista". Uskon, että aseistakieltäytyjäliikkeellä on joitakin mielenkiintoisia samankaltaisuuksia feministiliikkeen kanssa. Vaikka uskon, että aseistakieltäytyminen on henkilökohtainen teko, annan paljon arvoa sen poliittiselle merkitykselle. Tietyissä olosuhteissa tämä merkitys saattaa olla valtava. Kuitenkin tunnen oloni epämukavaksi, kun "me" (arvaan, että Andreas viittaa tässä WRI:in) suuntaudumme painottamaan liian paljon yksilöllisten aseistakieltäytyjien poliittista merkitystä. On hyvin helppoa lipsahtaa väärinkäyttämään yksittäistä aseistakieltäytyjää poliittisten päämääriemme vuoksi, jos – kuten Andreas sanoo – "esitämme ja perustelemme sen mitä teemme". Aseistakieltäytymisteon voima lepää siinä, miten kyseinen yksilö perustelee sen mitä tekee, ei siinä kuinka muut sen perustelevat. Monet kurdit arvostivat Osmanin taistelua Turkin valtiota vastaan, koska se oli yhdenmukaista heidän omien poliittisten päämääriensä kanssa. Valtava merkitys oli kuitenkin sillä, että Osman suuntaisi viestinsä myös koko Turkin väestölle ja osoitti heille väkivallattomuuden ihanteensa. Tietysti on selvää, että suuri osa israelilaisista aseistakieltäytyjistä ei ole pasifisteja. Silti he ovat aseistakieltäytyjiä eikä heidän ihmisoikeuttaan aseistakieltäytymiseen tule jättää huomiotta.

Ja päinvastoin: meidän tulisi lähestyä heitä, kysyä heiltä heidän motiiveistaan, kyseenalaistaa heidät, jos he ovat valmiita taistelemaan muissa tilanteissa. Vain kunnioittamalla heidän ihmisoikeuksiaan voimme olla kykeneviä levittämään väkivallattomuuden arvojamme ja osoittamaan heille heidän yksilöllisen tekonsa poliittisen arvon.

Toisaalta, kun jotkut lakimiehet Etelä-Koreassa ovat nostaneet esille kysymyksen aseistakieltäytymisestä ihmisoikeutena, kerron heille että heidän keskittymisensä puhtaasti ihmisoikeuksiin ei takaa poliittista menestystä, koska se tuo esiin vain osan aseistakieltäytymiskysymyksestä. On vaikea aloittaa julkista keskustelua aseistakieltäytyjien motiiveista, väkivallattomuudesta, armeijan huonoista puolista kun ainoa argumentti kuuluu, että aseistakieltäytymisen tulisi olla ihmisoikeus. Ja tällaista julkista keskustelua he tarvitsevat luodakseen poliittista tukea aseistakieltäytymisoikeuden tunnustamiselle.

Minun mielestäni juuri tämä ihmisoikeusnäkökulma antaa WRI:lle mahdollisuuden kyetä levittämään ajatuksia aseistakieltäytymisen perusteista ja käynnistää julkisen keskustelun asevelvollisuudesta. Ei ole mielekästä hylätä ajatusta aseistakieltäytymisestä ihmisoikeutena, ei myöskään väittää että se on liian kapea lähtökohdaksemme. Itse asiassa se on kapea, se perustuu liberaalisiin ja individualisiin, mutta tämä antaa meille vain enemmän perusteita työskennellä sen parissa ja varmistaa, että WRI:n käsitteet väkivallattomasta social empowerment ja antimilitarismista sisältyvät myös aseistakieltäytymiskysymykseen.

Andreas: En sano, että aseistakieltäytymislähestymistapa on hyödytön – sillä on hyvät puolensa, kun on kysymys oikeustaistelusta. En kuitenkaan ole samaa mieltä, että voisimme käyttää

Aseistakieltäytyminen Kroatiaassa

Uusi maanpuolustuslaki hyväksyttiin Kroatiaassa kuluvaan vuodeen huhtikuun 6. päivänä. Yksi lain tärkeimpiä tosiasioita on, että siinä selvästi sanotaan että vaihtoehdopalvelusta tullaan säätelemään erillisellä lailla oikeusministeriön (niinkuin tällä hetkellä) tai työ- ja sosiaaliministeriön alaisuudessa.

Mikäli oikein tiedämme, siviilipalveluslain viimeinen versio on viimeistely. ARK-järjestö (Antiratna Kampanja Hrvatske, Kroatian sodanvastainen kampanja) on nähnyt siitä vain karkean luonnoksen, eikä se näyttänyt kovin lupaavalta. Olemme jo jättäneet yhdessä Kroatian Amnesty Internationalin kanssa virallisen valituksen oikeusministeriölle siitä, ettei meitä ole kutsuttu osallistumaan lain valmisteluun. Tähän mennessä emme ole saaneet virallista vastausta. Vaikuttaa siltä, että oikeusministeriöllä on paineita saada laki viimeistellyksi mahdollisimman pian, sillä siviilipalvelushakemusten määrä on kasvanut voimakkaasti. Viime vuonna hakemuksia jätettiin yhteensä 4.009 (vuonna 2000 niitä jätettiin vain 680!), mikä on noin 20 % kaikista asevelvollisuusikäisistä. Tänä vuonna hakemuksia oli jo maaliskuun 15. päivään mennessä tehty melkein 1.500, ja määrä kasvaa nopeasti. Oikeusministeriön alainen siviilipalvelustoimisto on hukkumassa hakemuksiin ja koska uutta siviilipalveluslakia ei vielä ole, ei myöskään mahdollisten siviilipalveluspaikkojen listaan ole tehty lisäyksiä. Tällä hetkellä voimassa olevien säännösten mukaan puolustusministerin on hyväksyttävä jokaisen siviilipalveluslaitokseksi haluavan instutuuition hakemus. Viimeisten kahden vuoden aikana hän ei ole suostunut hyväksymään yhtään, joten kaikki on pysähdyksissä siihen saakka, kunnes uusi siviilipalveluslaki on hyväksytty ja menettelytavat muutettu.

Viime aikoina aseistakieltäytyjiltä on kuullut koko ajan enemmän valituksia sosiaalisesta diskriminoinnista. Suurella määrällä aseistakieltäytyjistä ei ole mitään tulonlähdettä palveluksen aikana (he eivät saa valtiolta mitään materiaalista kompensaaatiota, paitsi matkalippuja julkisiin liikennevälineisiin), jolloin heidän perheiltään puuttuvat taloudelliset edellytykset selviytyä. Voimassa olevan lain mukaan aseistakieltäytyjät eivät saa tehdä töitä palveluksen aikana.

Keskustelua asevelvollisuuden lakkauttamisesta käydään edelleen vilkkaasti ja mielipiteet luonnollisesti käyvät laidasta laitaan. Kysymystä lähestytään eri näkökannoilta; sitä pohditaan kansallisen turvallisuuden näkökulmasta, taloudellisena kysymyksenä, NATO-jäsenyyden kannalta jne...

ARK puhuu avoimesti ja johdonmukaisesti asevelvollisuuden lakkauttamisen puolesta (samoin kuin tietysti koko armeijalaitoksen), joten kysymys "ammattiarmeijan" kontrolloimisesta nostettiin eri kansalaisjärjestöjen toimesta esille lukuisissa eri yhteyksissä.

ARK ja muuta aseistakieltäytymisasioiden parissa toimivat kroatialaiset kansalaisjärjestöt ovat johdonmukaisia demilitarisointipolitiikassaan. Tuemme avoimesti totaalkieltäytymistä ja kannattamme siviilipalvelusta, joka olisi vapaaehtoinen, ei pakollinen tapa osallistua yhteisön toimintaan.

Kroatian aseistakieltäytyjäliike on varsin "epämuodollinen ja löyhä", mikä tarkoittaa sitä, että erilliset kansalaisjärjestöt tekevät asian parissa yhteistyötä ja saavat tukea myös kokonaan muiden asioiden parissa toimivilta järjestöiltä. Ei ole kuitenkaan pysyvää "näkyvää liikettä", vaan pikemminkin yksilöllistä jokapäiväistä työtä, joka muuttuu näkyväksi julkisissa tapahtumissa ja kampanjoissa eri yhteyksissä. Epämuodollisessa Kroatian aseistakieltäytyjäverkostossa ovat mukana seuraavat kaupungit: Zagreb-Vinkovci-Vukovar-Porec-Osijek-Cakovec-Karlovac-Pula. ARK yrittää (kuitenkin ilman suurta menestystä aktiivien vähäisyyden takia) etsiä yhteisiä sellaisiin kansalaisjärjestöihin kaikkialla Kroatiaassa (erityisesti entisellä "Krajinan" alueella ja Dalmatiassa), jotka olisivat halukkaita aloittamaan työn aseistakieltäytymisen parissa (neuvontaa, juridista apua, tapahtumia, kampanjoita jne.).

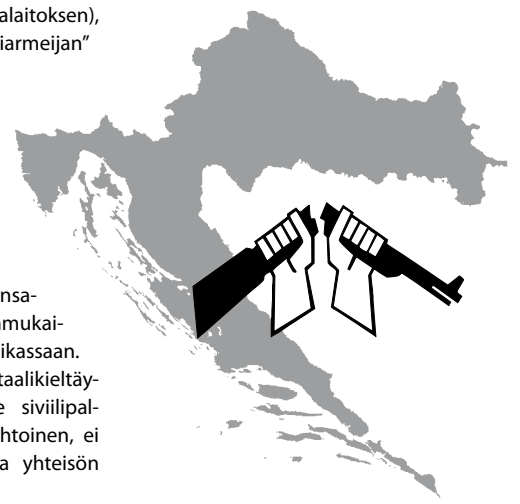
Jatkamme lobbaamista siviilipalveluslain puolesta yhdessä Kroatian Amnesty Internationalin ja muiden aseistakieltäytyjäryhmien kanssa. Alueen eri maiden (Bosnia-Hertsegovina, Slovenia, Serbia, Montenegro, Makedonia) aseistakieltäytyjäryhmien välillä on aika hyvät yhteydet, joiden avulla voidaan kehittää erilaisia ideoita yhteistyöstä ja vaihtaa kokemuksia.

ARK aikoo aloittaa kansainvälisenä aseistakieltäytyjäpäivänä maanlaajuisen kampanjan "Siviilipalvelus on turvallisempaa", jonka tarkoitus on edistää siviilipalvelusta ja aseistakieltäytymistä edistämiseksi Kroatiaassa. Tarkoituksena on levittää noin 5.000 kondomia ihmisille (yhteistyössä aseistakieltäytymiseen keskittyvät järjestöverkoston kanssa kaikissa ylläluetelluissa kaupungeissa). Jokainen kondomi on pakattu pahvikoteloon, joka sisältää kirjoitettua informaatiota sukupuolitautilien ehkäisemisestä ja kondomien oikeasta käytöstä sekä lentolehtisen, jossa kerrotaan kuinka ja missä voi hakea siviilipalvelukseen ja mistä lisätietoa aseistakieltäytymisestä voi milläkin paikkakunnalla saada. Kampanjaa tehdään yhteistyössä zagrebiläisen naisjärjestön CESI:n (Naisten neuvonta- ja koulutuskeskus) kanssa. Kampanjan logo on kondomiin työnnetty rynnäkökivääri.

Natalie Sipak

työskentelee ARK:ssa ja toimii WRI:n hallituksen jäsenenä.

Antiratna Kampanja Hrvatske (ARK) Vukovarska 237c 10000 Zagreb; tel /fax +385 1 615 8711 email ark@zamir.net website www.zamir.net/~ark/

Vangitut aseistakieltäytyjät kansainvälisenä aseistakieltäytyjäpäivänä

listan on koontanut War Resisters' International -järjestö.

ARMENIA

Jehovan todistaja Gevork Palyan tuomittiin 12.9.2001 vuodeksi vankeuteen aseistakieltäytymisestä uskonnollisin perustein. Vaikka Armenia julisti kesällä 2001 armahduksen, jonka seurauksena useita vangittuja Jehovan todistajia vapautettiin, sen jälkeen on tullut uusia tapauksia.

Viime vuoden syyskuun 12. päivänä Armenian vankiloissa tai rangaistussiirtoloissa oli 13 asepalveluksesta kieltäytynyttä Jehovan todistajaa: Khachatur Zakaryan, Amayak Karapetyan, Arman Atanyan, Vahan Mkroyan, Armen Yeghiazaryan, Vladimir Kiroyan, Vladimir Osipyanyan, Edgar Bagdasaryan, Aram Shahverdyan, Vachagan Hovhannisyanyan, Karen Vardanyan, Samvel Vardanyan ja Karapet Harutyunyan. Neljä muuta odotti oikeudenkäyntiä ja lisäksi viidelle oli määrätty pakollinen ilmoittautumisvelvollisuus.

SUOMI

Suomessa vankiloissa istui 1.5.2002 yhteensä 23 siviilipalvelusrikoksesta tai asevelvollisuudesta kieltäytymisestä tuomittua. Heistä kahdeksan on antanut luvan levittää vankilaosoitettaan:

- Tuomas Tahko (13/03/02-30/09/02) Helsingin työsiirtola, PL 36, 01531 VANTAA
- Janne Kuusisto (06/05/02-23/11/02) Käyrän avovankila, Pappilantie 36 21370 AURA.
- Lauri Uusitalo (07/01/02-24/07/02)
- Ville Laakso (29/01/02-16/08/02)
- Tuomas Mäki (07/01/02-07/07/02)
- Satakunnan vankila, Huittisten osasto, Toivarintie 581, 32700 HUITTINEN
- Valo Lankinen (15/01/02-02/08/02) Suomenlinnan Työsiirtola, Suomenlinna C 86, 00190 HELSINKI
- Ari-Pekka Tamminen (06/01/02-20/07/02) Laukaan vankila, PL 55, 41341 LAUKAAN
- Tomi Tolsa (04/12/01-10/06/02) Haminan työsiirtola, Karjakatu 25, 49400 HAMINA

ihmisoikeuslähtökohtaa ihanteiden ja peristelujen levittämiseen. Uskon, että ihmisoikeusnäkökulma rajoittaa meitä ja olen olemassa jännitte sen – joka ei nosta esiin yhteiskunnallisia kysymyksiä tai aseta haastetta militarismille – ja periaatteellisen antimilitaristisen näkökulman välillä, jonka tavoite on lopettaa militarismi – jossa on kysymys laajasta vapautumisen projektista. Jos olemme tietoisia tästä jännitteestä, voimme käyttää sitä luovasti kamppailussamme, käyttäen ihmisoikeuslähtökohtaa silloin kun se on tarkoituksenmukaista mutta jättäen sen sivuun kun se muuttuu esteeksi – kun meidän tulee asettua militarismia vastaan periaatteellisella tasolla eikä nähdä aseistakieltäytymistä vain ihmisoikeutena. Tässä mielessä olen samaa mieltä siitä, ettei näiden kahden lähestymistavan välillä välttämättä ole vastakohtaa – mutta jännitte niiden välillä on.

Bart: Olen tuntenut tämän jännitteen nyt jo yli 15 vuotta. Jännitteen ongelma on, että se voi helposti luoda skismaa niiden aseistakieltäytyjien,

ISRAEL

Aseistakieltäytyjien lukumäärä on kasvanut merkittävästi väkivallan eskaloitumisen myötä. Israelin vankiloissa on keskimäärin yli neljäkymmentä aseistakieltäytyjää. He suorittavat useimmiten 21 tai 28 päivän mittaista tuomiota, jonka jälkeen heille annetaan uusi palvelukseenastumismääräys. Lisätietoja löytyy mm. War Resisters' International -järjestön www-sivuilta (<http://wri-irg.org>).

- Amir Samuel, Reserves Company (18/04/02-19/05/02)
- Victor Sabranski, Military ID 7312440 (25/04/02-20/05/02)
- Rafram Haddad, Military ID 5118505 (29/04/02-24/05/02)
- Tomer Livneh, Military ID 5213558 (23/04/02-17/05/02)
- Amit Grossman (30/04/02-25/05/02)
- 1st Sgt. Michel Wexler (02/05/02-26/05/02)
- Ro'i Sabbat (05/05/02-31/05/02) Military Prison No. 4, Military postal number 02507, IDF
- Shai Biran, Military ID 6993743 (25/04/02-20/05/02)
- Yiftah Admoni, Military ID 6961658 (25/04/02-20/05/02)
- Alon Dror, Military ID 7014088 (25/04/02-20/05/02)
- Tomer Friedman, Military ID 6993743 (25/04/02-20/05/02)
- Capt. Liron Eliasov (30/04/02-25/05/02) Military Prison No. 6, Military postal number 01860, IDF

KOREAN TASAVALTA

Vankiloissa istuu parhaillaan n. 1.500 aseistakieltäytymisestä tuomittua Jehovan todistajaa. Joka vuosi n. 500 tuomitaan keskimäärin kolmen vuoden mittaiseen rangaistukseen. Lisätietoja: Solidarity for Peace & Human Rights, 152-053 402-ho yunyoung-building, 1127-33 guro3-dong gurogu, Seoul, Korea, tel. +82-2-851 9086, fax 851 9087, email peace@jinbo.net

jotka ovat valmiita kompromisseihin ja niiden jotka eivät ole välillä. Jopa tämän vuoropuhelun otsikko viittaa tällaiseen väärään vastakkaiasetteluun. Uskon, että tämä jännite on aina ollut näkyvillä aseistakieltäytyjäliikkeiden historiassa. Sen hyvä puoli on, että se pitää yllä keskustelua aseistakieltäytymisen perusteista. Sellaisessa maassa, jossa aseistakieltäytyjät ovat onnistuneet mobilisoimaan laajaa tukea ja saaneet aikaan aseistakieltäytymislain, on hyvä, että jotkut aseistakieltäytyjät kyseenalaistavan toisten halukkuuden suorittaa vaihtoehdopalvelus. Kansainvälisissä yhteyksissä olen kuitenkin nähnyt aseistakieltäytyjien tuomitsevan ja paheksuvan muiden maiden aseistakieltäytyjiä, jotka kamppailevat saadakseen aseistakieltäytymisoikeuden tunnustetuksi lainsäädännössä. Jos – niin kuin tällaisissa tilanteissa on käynyt – tämä jännite johtaa erotteluun "hyvien" ja "huonojen" aseistakieltäytyjien välillä, se muuttuu todella haitalliseksi.

Bart Horeman & Andreas Speck

ESPANJA

Vaikkei asevelvollisuutta enää panna toimeen, muutamia totaalkieltäytyjiä on edelleen vankiloissa:

- Alberto Estefanía Hurtado (2 v 4 kk, vapautuu 04/03/03)
- Javier Rodríguez Hidalgo (2 v 4 kk, vapautuu 20/02/04)
- Óscar Cervera García (2 v 4 kk, vapautuu 03/07/03)
- Prisión Militar de Alcalá de Henares, 28870-Alcalá de Henares (Madrid)
- José Ignacio Royo Prieto (2 v 4 kk, vapautuu 04/03/03)
- Prisión Provincial de Bilbao, Lehendakari Agirre, 92, 48870-Basauri (Bizkaia)
- Jesús Belaskoain (2 v 4 kk, vapautuu 08/08/02) Centro Penitenciario de Pamplona, c/ San Roque s/n, 31.008-Iruna
- Miguel Felipe Ramos (2 v 4 kk, vapautuu 28/05/03) Centro Penitenciario Cáceres 1, Crta. De Torrejoncillo, s/n, 10001-Cáceres
- Kaikki on vangittu totaalkieltäytymisestä varuskunnassa; he ovat julistautuneet totaalkieltäytyjiksi vasta muodollisesti aloitettuaan sotilaspalveluksen.

SVEITSI

-Marino Keckeis (15/01/02-14/06/02) Haftanstalt Grosshof, Eichwilstrasse 4, 6010 Kriens Aseistakieltäytyjä, jonka siviilipalvelushakemuksen Sveitsin viranomaiset hylkäsivät. Oli yli kuukauden nälkälakossa aseistakieltäytyjien vangitsemisia vastaan.

TURKMENISTAN

Turkmenistanissa ei ole siviililuontoista vaihtoehtoa sotilaspalvelukselle. Aseistakieltäytyjät tuomitaan vankilaan rikoslain perusteella.

- Yuri Yeremeyev (08/12/00-07/06/02)
- Ilya Osipov (30/07/01-29/06/02)

Molemmat ovat aseistakieltäytymisen takia tuomittuja Jehovan todistajia. Vankilaosoitteet eivät tiedossa.

Bomspotting – Ydinpommien etsimistä ja estämistä Belgiassa

For Mother Earth on kampanjoinut ydinaseettoman Belgian puolesta viimeiset viisi vuotta. Kampanjoinnin tärkeänä osana ovat olleet "kansalaisten sotarikostarkastukset", joiden aikana aktivistit ovat tunkeutuneet Kleine Brogelin salaiseen Nato-ydinasetukikokhaan etsimään todistusaineistoa ydinaseiden säilyttämisestä. Vuosien varrella näiden tapahtumien nimeksi on vakiintunut Bomspotting, ja kampanjan alkupäivien pienet sotarikostarkastukset ovat kasvaneet laajaksi ydinaseiden vastaiseksi liikkeeksi. Todistusaineistoa ydinaseiden sijainnista on löytynyt yllin kyllin, ja on tullut aika siirtyä kampanjan toiseen vaiheeseen: Ydinpommien etsinnästä ydinpommien estämiseen.

Miltei kaikki viitisen vuotta sitten asettamamme tavoitteet on saavutettu. Tuolloin Kleine Brogelin ydinaseista ei koskaan puhuttu julkisuudessa, eikä moni belgialainen edes tiennyt niiden olemassaolosta. Asetimme tavoitteiksemme ihmisten tiedoittamisen Kleine Brogelin ydinaseista median välityksellä, todistusaineiston löytämisen ydinpommien sijainnista, poliittisen keskustelun avaamisen ydinaseiden pois-lähtättämiseksi, ydinaseiden viemisen Belgian tuomioistuimeen (joutumalla sinne itse kansalaistottelemattomuuden seurauksena), ja laajan kansanliikkeen luomisen.

Bomspotting-tapahtumat eivät ole ainoastaan inspiroineet lukuisia väittelyjä ja kysymyksiä Belgian eduskunnassa ja saaneet laajaa huomiota tiedotusvälineiltä, ne ovat myös houkuttelleet tuhansia ihmisiä ottamaan osaa kansalaistottelemattomuuteen ydinaseettoman Belgian puolesta. Bomspotting-tapahtumien laajentamisessa rauhanaktivistien tapahtumasta kaikenlaisten ihmisten tapahtumaksi meitä auttoi mm. kymmenet belgialaiset kirjailijat, jotka julkisivat haastatteluja siitä, miksi he ovat valmiita ottamaan osaa kansalaistottelemattomuuteen, ja jotka kutsuivat kaikki lukijansa osallistumaan yhdessä heidän kanssaan Bomspottingiin. Joukko tunnettuja näyttelijöitä teki samankaltaisen tukieleen myöhemmin, ja viime vuoti-

Simo Heilinen

Daniel Vera

sen Bomspottingin menestyksen takana olivat mm. kymmenet kansalaisjärjestöt ympäristöjärjestöistä kehitysyhteistyöjärjestöihin, jotka kutsuivat jäsenensä mukaan pommien etsintään.

Viime vuotisessa Bomspottingissa yli 800 ihmistä tunkeutui Kleine Brogelin

vaatien ydinaseiden pois-lähtättämistä Belgiasta ja ydinasekysymyksen käsitteilyä oikeudessa. Joukko kansanedustajia lupasikin heti tapahtuman jälkeen esittää eduskunnassa Kleine Brogelin ydinaseiden lähettämistä takaisin Yhdysvaltoihin, ja muutoksien ehdottamista Naton ydinasepolitiikkaan. Aikataulujen mukaisesti tämän piti tapahtua viime syksynä, mutta syyskuun 11. päivän tapahtumat sai kansanedustajat lykäämään aiheen esittämistä, eikä uutta aikataulua ole vielä tehty.

Ydinpommien etsintä on kampanjamme aikana johtanut vain yhteen oikeudenkäyntiin. Syytetyn penkille kutsuttiin heinäkuussa 1999 kolme belgialaista kansanedustajaa, jotka olivat tunkeutuneet Kleine Brogelin aiemmin samana vuonna osana järjestämäämme sotarikostarkastusta. Kuultuaan syy-

tettyjen puolustuksen, joka pohjautui ydinaseitten laittomuuteen ja kansalaisten velvollisuuteen estää sotarikosten valmistelu, tuomari julisti oikeuden kykenemättömäksi käsittelemään asiaa. Belgian lainsäädännön mukaan rikokset, joissa motiivi on ollut poliittinen, on käsiteltävä korkeimmassa oikeudessa valamiehistökokoonpanossa. Valamiehistön tuomittavaksi meitä ei ole kuitenkaan koskaan kutsuttu, liekö siksi että valamiehistö saattaisi hyväksyä puolustuksemme ja siten vahvistaa Kleine Brogelin ydinaseiden laittomuuden.

Olemme nyt siirtymässä kampanjassamme aurantakojahenkiseen vaiheeseen. Mikäli Belgia ei ole halukas hankkiutumaan eroon Kleine Brogelin laittomista ydinaseista, me aloitamme väkivallattoman ja avoimen aseistariisuntakampanjan, jota kutsumme nimellä Bomstopping. Bomstopping voisi esimerkiksi olla ydinpommeja kuljettavien F-16 hävittäjien tuulilasien maalaaminen tai hävittäjien vasarointi. Toivomme tietenkin, että Belgia päättäisi lähettää Kleine Brogelin ydinaseet riisuttavaksi Yhdysvaltoihin, ja ennen Bomstopping-toimien aloittamista järjestämme vielä yhden joukkomielenosoituksen Kleine Brogelissa ensi lokakuussa nimellä bomSPOTtingista bomSTOPpingiin. Lokakuun viidennen jälkeen toivomme, että Belgia tulee esittämään ydinaseista luopumista Naton ydinaseyhtymässä joulukuussa. Mikäli näin ei kuitenkaan tapahdu, aloitamme Bomstopping-aurantakojakampanjamme.

Tämän kesän ja syksyn aikana järjestämme kymmenittäin väkivallattomuuskoulutuksia ympäri Belgiaa lokakuun tapahtumiaan tulijoille. Neuvottelut puolustusministeriön ja hallituksen kanssa jatkuvat, samoin kuin nimien kerääminen aurantakojakampanjaa tukevaan vetoamukseen. Vetoamukseen allekirjoittajat maksavat yhden euron kampanjan pankkitilille aurantakojatoimien rahoittamiseksi, ja tulevat näin "rikoskumppaneiksi" oikeuden silmissä. Kymmenet belgialaiset kansalaisjärjestöt ovat jo antaneet tukensa Bomstopping-kampanjalle allekirjoittamalla vetoamukseen. Lokakuinen Bomspotting, joka tulee olemaan tukikohdan valtaaminen piknikin muodossa, tulee mitä luultavimmin olemaan vieläkin suurempi kuin viimevuotinen Bomspotting.

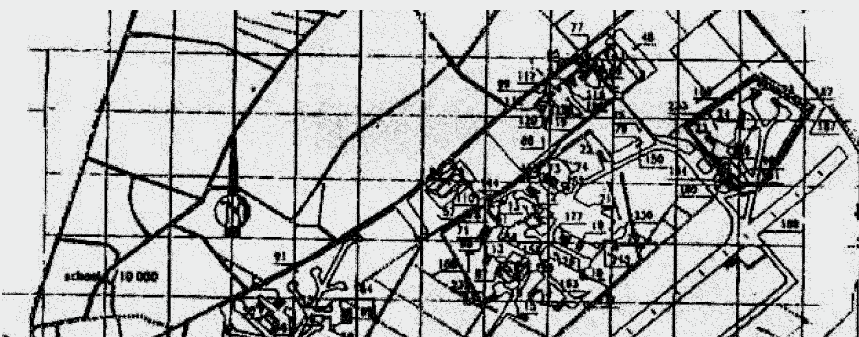
Katri Silvonon

Lisätietoja

For Mother Earth, Maria Hendrikaplein 5-6, 9000 Gent, Belgium
s-posti: international@motherearth.org
Kotisivu: <http://www.motherearth.org>

Kleine Brogel-faktoja

- Kleine Brogel on Belgian ilmavoimien tukikohta, jonka alueella on myös Naton yhdysvaltalainen ydinasetukikohta. Kleine Brogelin ydinaseet ovat malliltaan B-61 ydinpommeja, ja jotka kuljetettaisiin "tarpeen vaatiessa" puodotuspaikkansa F-16 hävittäjillä.
- Kleine Brogelin kaltaisia Yhdysvaltojen "salaisia" B-61 ydinasetukikohtia ovat myös Volkelin tukikohta Hollannissa, Ramstein ja Büchel Saksassa, Aviano ja Ghedi Torre Italiassa, Incirlic Turkissa, Lakenheath Englannissa ja Araxos Kreikassa. Kreikka ilmoitti viime vuonna, että Araxoksessa sijainneet ydinaseet on lennätetty pois Kreikasta, mutta tukikohdan ydinaseiden säilytykseen soveltuvat bunkkerit ovat edelleen käyttövalmiina.
- Nato-tukikohtana Kleine Brogel on aktiivinen sotatukikohta. Kleine Brogelin F-16 hävittäjät pilotteineen ovat ottaneet osaa mm. Jugoslavian pommituksiin Kosovon kriisin aikana.

Suomesta Bomspottingiin bussilla

Aseistakieltäytyjäliitto järjestää syksyllä bussikuljetuksen Suomesta Belgiaan Bomspottingiin. Matkaan on alustavien suunnitelmien mukaan tarkoitus lähteä tiistaina 1.10. ja takaisin Suomessa ollaan ti 8.10. Reissun hinta tulee olemaan n. 150 euroa (tämä siis vasta alustava, saattaa muuttua). Samanlainen kuljetus järjestettiin kolmanteen Bomspottingiin viime vuoden keväällä, sen avulla tapahtumaan osallistui kolmisenkymmentä suomalaista.

Vaikka tapahtumaan on vielä aikaa, tarvitsisimme mahdollisimman pian käsityksen siitä, kuinka paljon kiinnostuneita Suomesta löytyy. Matka on tarkoitus toteuttaa yhdessä Ruotsalaisten ydinaseiden vastustajien kanssa, ja bussi täytyy nopeasti. Ilmoittele siis Aseistakieltäytyjäliiton mahdollisimman pian, mikäli olisit mahdollisesti lähdessä Bomstoppingiin!

akl@aseistakieltaytyjaliitto.fi
puh. 09-140 427

Taistelu vedestä

Jatkoa etusivulta...

Pohjia myöten

Toisen tärkeän vesilähteen muodostaa luonnollisesti pohjavesi. Pohjavesivarojen sijainti kuvastaa omalla tavallaan veden merkitystä konfliktissa, sillä tärkeimmät lähteet sijaitsevat Länsirannalla. Mm. Tel-Avivin kaupungin vesihuolto hoidetaan lähes yksinomaan Israelin miehittämien alueiden vedellä.

Israelin tärkein juomaveden lähde on Länsirannan mäkien alla sijaitseva, Jordanin vesistöön kuuluva "vuoristolähde", josta riittää turvallisesti – ilman että veden määrä pitkällä aikavälillä vähenee – käytettäväksi noin 600 miljoonaa kuutiometriä vuodeksi. Vuoristolähde jakautuu kolmeen osaan, läntiseen, itäiseen ja pohjoiseen, joista ensimmäinen ja suurin sijaitsee osittain Israelin kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä, muut kaksi kokonaan miehitettyä alueella. Toinen merkittävä pohjavesilähde ovat kokonaan Israelin alueella oleva "rannikollähde" (noin 280 miljoonaa kuutiota). Myös Gazan alueella on pienenköjä pohjavesivaroja (n. 60 miljoonaa kuutiota vuodessa).

Samoin kuin Jordanin vettä, myös pohjavesivaroja on riistokäytetty jo vuosikymmeniä. Tämän seurauksena pohjaveden pinta on laskenut kaikissa lähteissä, veden laatu huonontunut, se on saastunut mineraaleista sekä yhdyskunta- ja teollisuusjätteistä ja merta lähellä oleviin pohjavesivaroihin – Israelin rannikollähteeseen ja Gazan lähteeseen – on sekoittunut suoлаista merivettä.

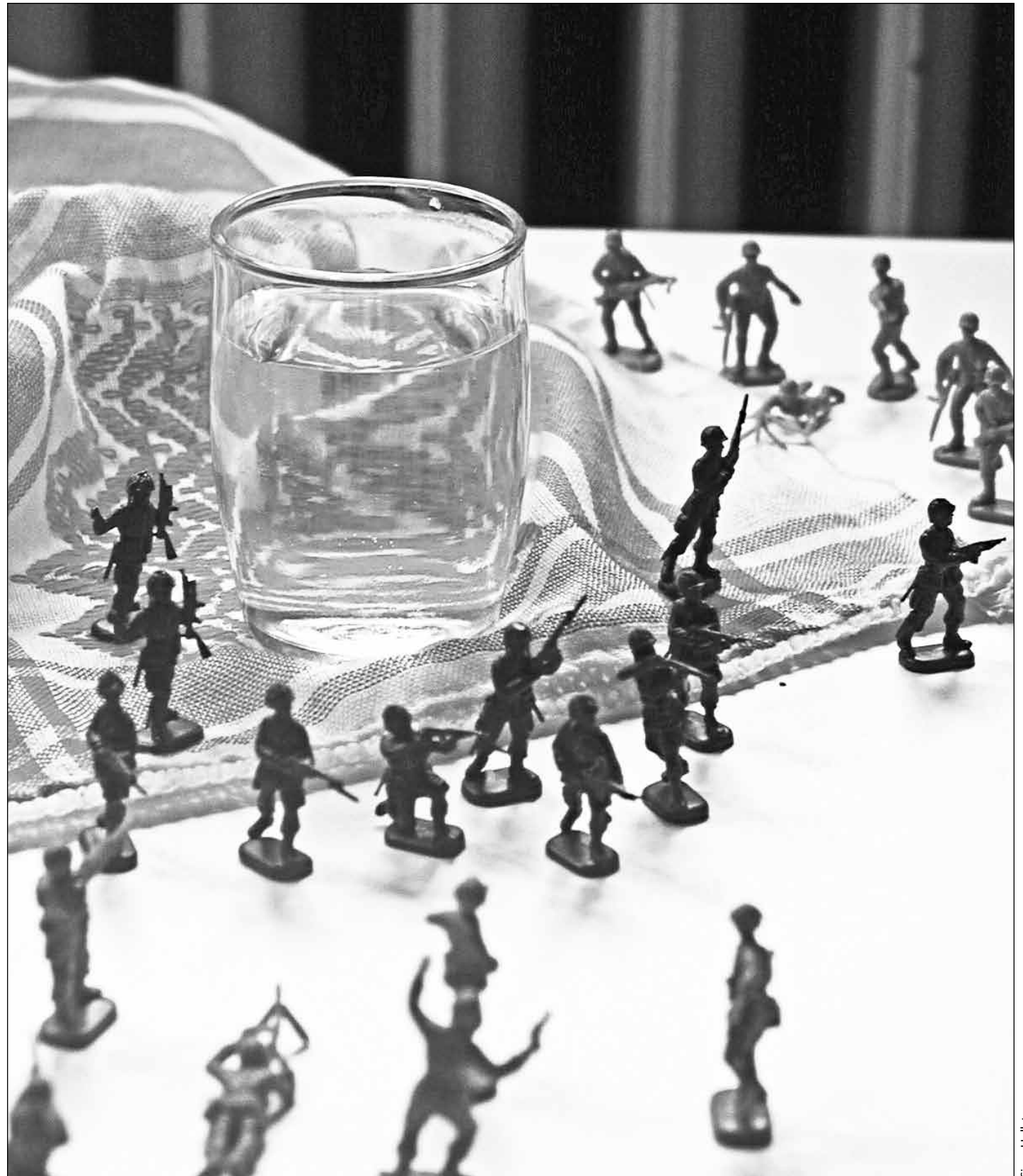
Taistelu vedestä – historiaa

USA yritti 1950-luvun alkupuolella toimia välittäjänä Jordanin alueen vesivarojen käyttöä koskevan sopimuksen luomiseksi. Pääneuvottelijansa Eric Johnstonin mukaan nimetty "Johnstonin suunnitelma" ei kuitenkaan koskaan edennyt allekirjoitetuksi sopimukseksi – tämä olisi merkinnyt arabimaille tosiasiallista Israelin tunnustamista. Tosiasiasa vettä kuitenkin käytettiin vuoteen 1967 asti melko pitkälle arabien ja israelilaisten teknisten komissioiden laatiman luonnoksen mukaisesti. Sen perusteella Jordanin, Yarmoukin ja latvajokien vesistä Jordanialle kuului reilut puolet, Israelille noin kolmasosa ja Syyrialle noin kymmenesosa.

Johnstonin sopimuksen kaatumisen jälkeen kukin osapuoli alkoi kehittää itsenäisesti omia ohjelmiaan. Israelin käänsi katseensa Tiberiakseen ja sen yläpuoliseen Jordaniin. Se rakensi vesihuoltonsa perustaksi 1950-luvulla "kansallisen vedensiirtojärjestelmän"; vesiputken avulla Tiberiakseen vettä voidaan kuljettaa muualle Israeliin. 80-luvulla järjestelyn avulla tuotiin keski- ja etelä-Israeliin vuosittain 420-450 miljoonaa kuutiometriä

Jordania taas pyrki hyödyntämään Yarmoukia. Se rakensi 50- ja 60-luvulla Itä-Ghorin kanavan (nykyiseltä nimeltään Kuningas Abdullahin kanava), joka virtaa Yarmoukista etelään koko Jordanin matkan sen itäpuolella. Kanavan tarkoitus on hyödyntää Yarmoukin vettä Jordanin laakson itäpuolen viljelysten kasteluun.

"Taistelun vedestä" kuumimpia vuosia elettiin 1960-luvulla. Syyria pani vuonna 1964 Arabiliiton päätöksellä alkuun työn Jordanin latvajokien

Simo Hellsten

virtauksen kääntämisestä. Projektin oli perusluonteeltaan poliittinen: vaikka se olisi tuonut Syyrialle vähän lisää vettä, se oli teknisesti järjetön ja sen päätavoite oli Israelin vesihuollon vaarantaminen. Vesikysymys näytteli osaa välien kiristymisessä, joka johti kuuden päivän sodan syttymiseen vuonna 1967. Konflikti kärjistyi laukaustenvaihdon asteelle itse asiassa jo 1965, kun israelilaiset tankit ampuivat syyrialaisen rakennusmaata.

Tilanne muuttui Israelin voittoon päättyneen vuoden 1967 sodan jälkeen. Israel valtasi Syyrialta Golanin kukkulat, jonka jälkeen sillä oli käytännössä yksinoikeus Ylä-Jordanin veteen. Sen lisäksi se pääsi nyt käsiksi myös Yarmouk-jokeen ja on käyttänyt sen vettä keskimäärin noin 70 miljoonaa kuutiota vuodessa (noin puolet siitä mitä Jordania, joen suurin käyttäjä on Syyria). Miehittäessään länsirannan Israel pääsi hyödyntämään myös Ala-Jordania koko matkalta ja sai haltuunsa kaikki vuoristolähteen pohjavesivarot. Israel tuhosi sodan aikana padon, jota Jordania oli rakentamassa Yarmoukiin ja on myöhemmin mm. estänyt Maailmanpankin rahoituksen Jordanian ja Syyrian yhteiseltä patohankkeelle. Vuoden -67 jälkeen

Israel on käyttänyt Jordanin vesistön pintavettä noin neljä kertaa enemmän kuin Jordania.

Vuoden 1973 sodan jälkeen alkoi Israelin suhteiden vähittäinen paraneminen eräiden arabimaiden kanssa. Jordanian ja Israelin välillä liennytys huipentui rauhansopimukseen vuonna 1994. Vesikysymys oli yksi tuon sopimuksen tärkeä ulottuvuus. Israel teki pieniä myönnytyksiä aikaisemmin vallinneeseen tilanteeseen verrattuna: sopimus rajoitti Israelin vedenoton Yarmoukista noin 25 miljoonaan kuutiota vuodessa; samalla Jordanialle annettiin Jordanista 30 miljoonan kuution osuus. Sopimukseen johtaneiden neuvottelujen yhteydessä pantiin käyntiin myös kahden maan yhteisprojekti kanavan tai tunnelin rakentamisesta Punaisesta merestä Kuolleeseen mereen. Kanavaan rakennettavien vesivoimaloiden oli tarkoitus tuottaa energiaa, joka käytettäisiin osin makean veden tislaukseen merivedestä. Käytännössä suunnitelma ei kuitenkaan ole edennyt.

Epätasainen jakaminen

Veden vähyyttäkin suuremman ongelman muodostaa sen epätasainen

jakaminen. Taistelu vedestä on johtanut lopputulokseen, joka muistuttaa alueen tilannetta ylipäättäänkin: vahvin (Israel) on ottanut sen mitä haluaa, arabivaltiot (tässä tapauksessa lähinnä Jordania) ovat taas yrittäneet kehittää omia ratkaisujaan jäljelle jääneissä puitteissa ja palestiinalaisten on tultava toimeen sillä, mikä muilta jää yli. Israelin vuotuinen vedenkulutus henkeä kohden on samaa luokkaa kuin Länsi-Euroopan maissa keskimäärin, Jordanian noin puolet siitä ja palestiinalaisten noin viidesosa – heidän osaltaan luku jää selvästi alle Maailman terveysjärjestön minimimäärin.

Vuoden 1967 sodassa miehitetyt alueet saatettiin hyvin pian Israelin vesihallinnon alaiseksi ja palestiinalaisten vedenkäyttöä alettiin rajoittaa tiukasti. Miehityksen aikana suurin osa länsirannan vesivaroista on käytetty Israelin hyväksi; Libiszewskin mukaan 90-luvun puolivälissä Israel ja siirtokunnat käyttivät yli 80 % vedestä, palestiinalaisille jäi vajaat 20. Länsirannan siirtokuntien maanviljelysmaasta lähes 70% oli kasteltua, kun taas palestiinalaisten ainoastaan 5-6%. Tämän johdosta monet palestiinalaiset maanviljelijät ovat joutuneet luopumaan elinkeinostaan ja muuttamaan

kaupunkeihin, joissa on odottanut työtömyys tai satunnaiset hanttihommat Israelin työmarkkinoilla.

Valtaosa palestiinalaistalouksista on nykyään kytketty Israelin vesijohdoverkostoon, mutta palestiinalaisten verkostoa ei ylläpidetä kunnolla, joten jopa puolet palestiinalaisyhteisöille tarkoitettu vedestä valuu hukkaan putkien huonon kunnon tai yleensä vedenjakelun kehnon organisoinnin takia. Niinä aikoina kun vedestä pulaa, jakelu palestiinalaisille katkaistaan ensimmäisenä. He joutuvat myös maksamaan siitä huomattavasti israelilaisia korkeamman hinnan.

Kysymys vedestä oli koko ajan esillä Oslon sopimuksen jälkeisissä neuvotteluissa. Vuonna 1995 Israelin ja palestiinalaishallinto tekivät sopimuksen länsirannan pohjavesilähteiden käytöstä. Sen mukaan Israel saa käyttää Länsirannan pohjavettä yhtä paljon kuin ennenkin ja palestiinalaisten on hankittava lisävetensä uusista lähteistä. Kuitenkin Israel pidätti itselleen veto-oikeuden uusien vesilähteiden hyödyntämisestä, ja sopimuksen tekemisen jälkeen se McCallinin mukaan onkin estänyt lähes kaikki palestiinalaisten yritykset ottaa käyttöön uusia lähteitä. Israel ei sen jälkeenkään ole ollut kertaakaan valmis antamaan palestiinalaisille heidän alueillaan sijaitsevien vesivarojen kontrollia.

Kaikkein surkein tilanne veden(kin) suhteen vallitsee Gazassa, jossa suurinpiirtein Espoon kokoisella alueella asuu lähes miljoona ihmistä: alueella ei virtaa yhtään säännöllistä jokea, joten veden-saanti on sadeveden sekä hupenevien, pahasti saastuneiden pohjavesivarojen varassa, joita on jo pitkään käytetty yli puolitoista kertaa enemmän kuin veden uusiutuminen huomioonottaen olisi mahdollista. Tilannetta ei paranna myöskään palestiinalaishallinnon surkea vedenjakelun organisointi. Gazan siirtokuntien uudisasukkaat uudisasukkaat käyttävät vettä henkeä kohden vähintään seitsemän kertaa enemmän kuin paikalliset palestiinalaiset.

Palestiinalaiset ovat pakon edessä kehittäneet erittäin tehokkaita vedenkäyttömenetelmiä. Vähintään kymmenet tuhannet miehitettyjen alueiden palestiinalaistaloudet, erityisesti ne jotka eivät kuulu vesijohdoverkkoon, keräävät sadevettä katoilta ja maassa oleviin säiliöihin ja saattavat tämän avulla olla omavaraisia veden suhteen jopa puolet vuodesta. He ovat kehittäneet myös menetelmiä veden kierrättämiseksi: samaa vettä voidaan kotitekoisten puhdistusmenetelmien avulla käyttää ensin keittovetenä tai peseytymiseen ja sen jälkeen viljelysten kastelemiseen.

Onko vesiongelma ratkaistavissa?

Tällä hetkellä käytettävissä oleva vesi riittäisi – tosin liikakäytön aiheuttamien vaikeiden ympäristöongelmien hinnalla – kaikkien alueen asukkaiden perustaviin tarpeisiin, mikäli se jaettaisiin tasaisesti. Väestö kasvaa kuitenkin nopeasti sekä Israelissa, palestiinalaisalueilla että Jordaniassa (arabialueilla runsaan syntyvyyden takia, Israelissa ensisijaisesti maahanmuuton); nykyisen kasvuvauhdin perusteella se kaksinkertaistuu vuoteen 2025 mennessä. Elintason kasvu on merkinnyt myös vedenkulutuksen henkeä kohti lisääntymistä.

Onko vesiongelma sitten ylipäättään ratkaistavissa? Ben Gurion-yliopiston

hydrologian emeritusprofessori Arie Essar uskoo vakaasti että on. Alueella on edelleen jonkun verran käyttämättömiä vesivaroja. Negevin ja Siinain autiomaiden alta löytyvistä pohjavesivaroista riittäisi pumpattavaksi useiden vuosien ajan n. 100 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, mikä riittäisi kattamaan Gazan alueen akuutin vedentarpeen. Israelin suolavesilähteiden vettä tislamalla saataisiin taas n. 50 miljoonaa kuutiometriä. Jordaniassa puolestaan olisi edelleen jonkun verran potentiaalisia käyttämättömiä vesivaroja Yarmoukissa ja Jordaniin virtaavissa epä-säännöllisissä pikkujoissa.

Veden käyttöä Israelissa voitaisiin tehostaa nostamalla sen hintaa. Tämä paitsi vähentäisi veden tuhlausta vähemmän tärkeisiin tarkoituksiin – kuten yksityisiin uima-altaisiin tai kotipuutarhojen kasteluun – myös aiheuttaisi paineita tehokkaampien kasteluteknikoiden käyttöönottoon. Kaksinkertaisen jakeluverkoston käyttöönotolla taas vähennettäisiin juomakelpoisen veden tuhlaamista tarkoituksiin, joihin kelpaisi heikkolaatuisempikin (Jessica McCallinin mukaan 53% Israelin juomavedestä käytetään viljelysten kasteluun). Vesipolitiikalla voitaisiin ohjata myös elinkeinorakennetta veden käytön kannalta järkevämpään suuntaan: Israelissa maanviljelys kuluttaa n. 65% kaikesta vedestä, kun se työllistää väestöstä vain 4% ja sen osuus Israelin viennistä on reilut pari prosenttia. Myös veden kierrätystä – jota toki jo nyt toteutetaan varsin laajasti – voitaisiin tehostaa.

Ja vaikka Israelissa/Palestiinassa vettä onkin vähän, lähistöllä on myös alueita joissa sitä löytyy riittämiin. Libanonin sateisilta vuorilta virtaa vuosittain Välimeren noin miljardi kuutiometriä käyttämätöntä vettä ja Kaakkois-Turkin osalta puhutaan jo useista miljardeista. Myöskään yksi maailman suurimmista joista, Niili, ei ole kaukana. Turkki ehdotti vuonna 1987 ”rauhanputki”-nimistä hanketta. Kysymys olisi vesiputkesta, jonka avulla Turkki voisi myydä vettä eteläisille naapureilleen. Hanke ei ole kuitenkaan ole edennyt, suurelta osin Syyrian, jonka alueen halki putki tulisi väistämättä kulkemaan, kielteisen asenteen johdosta. Tämä taas on seurausta paitsi Golanin kysymyksestä, myös Turkin ja Syyrian keskinäisistä kiistoista Eufraatin veden hyödyntämisestä.

Nykyteknologialla on myös täysin mahdollista tislata kohtuullisin kustannuksin käyttövettä vieressä vellovasta Välimerestä, samanlaisella menettelyllä on turvattu Arabian niemimaan vieläkin vähävetisempien öljyvaltioiden vesihuolto jo vuosikymmenten ajan. Essarin mukaan yhden kuutiometrin merivettä tislaminen käyttövedeksi maksaa noin yhden dollarin. ”Jos palestiinalaisille annettaisiin puolet vuoristolähteestä länteen virtaavasta vedestä (enempää he eivät voisikaan käyttää maantieteellisten olojen johdosta), vastaavan vesimäärän tislaminen merivedestä maksaisi israelilaisille veronmaksajille vuosittain suurinpiirtein saman verran kuin uskonnollisten koulujen ylläpitäminen”, Essar ironisoi. Israeliin onkin suunnitella useita suuria laitoksia meriveden tislauksesta varten.

Veden merkitys

Vesi on kiistämättä ollut alusta saakka yksi osatekijä sekä Israelin ja arabivaltioiden että Israelin ja palestiinalaisten

välisessä konfliktissa. Vesivarojen kontrolli on ollut – ja on edelleen – sekä strateginen päämäärä että keino painostaa vastapuolta. Mutta kuinka ratkaiseva osatekijä se on? Stephan Libiszewskin mielestä sen merkitystä ei ole syytä liioitella. Konfliktin todellinen syy ei ole vesi, vaan se että kaksi kansaa pitää samaa pientä maa-alueita kotimaanaan. Vesikysymys oli kuumimpina vuosinaan ilmeisesti yksi asioista, joka johti vuoden 1967 sotaan, muttei missään tapauksessa ainoa tai edes tärkein syy. Sen sijaan viimeisen Israelin ja arabivaltioiden suuren sodan syttymiseen 1973 sillä tuskin oli merkitystä; eihän Jordania, jota vesikysymys arabimaista eniten koskettaa, edes osallistunut siihen.

Arie Issarin mielestä vesikysymys on lopulta vain ”paralleeli” konfliktin kokonaisuuden kanssa. Suurin ongelma ei siis olisikaan resurssien vähäisyys – tällä hetkellä vettä olisi riittävästi mikäli se jaettaisiin oikeudenmukaisemmin ja tulevaisuudessa sitä voidaan saada lisää muualta. Sen sijaan suurin ongelma on poliittinen: ”Jos todella voidaan puhua sodasta vedestä, vesi ei aiheuttanut sotaa vaan sota etsi itselleen syytä ja löysi veden”, sanoo Mideast-webin Ami Isserof.

Siis, mikäli Israelin ja palestiinalaisten konfliktia lähestytään niin kuin sitä on yli puoli vuosisataa ensisijaisesti lähestytty; viholliskuvien, vastapuolen kukistamisen, ihmisten hyväksikäytön kautta, myös kysymys vedestä jää ratkaisua vaille. Sen sijaan jos sitä lähestytään vilpittömänä tarkoituksena viimeinkin löytää tie ulos vihan, väkivallan ja alistamisen noidankehästä, vesiongelmaan – niin kuin muihinkin Israelin ja sen arabinaapurien konfliktin ongelma-alueisiin – on mahdollista löytää oikeudenmukainen, kaikkien osapuolten vähimmäistarpeet huomioonottava ratkaisu.

Kaj Raninen

Aihetta käsittelevää materiaalia löytyy internetistä varsin runsaasti – jopa kaksi aihetta käsittelevää kokonaista tutkimustakin. Ne ovat toimineet tämän kirjoituksen keskeisimpinä lähteinä:

Libiszewski, Stephan: Water Disputes in the Jordan Basin Region and their Role in the Resolution of the Arab-Israeli conflict. Environment and Conflicts Project. Occasional Paper No. 13, August 1995. Schweizersische Friedensstiftung. (löytyy Mideast-webin sivuilta: <http://www.mideastweb.org/water.htm>)

Wolf, Aaron T. Hydropolitics along the Jordan River, Scarce Water and its Impact on the Arab-Israeli Conflict, United Nations University Press, TOKYO NEW YORK PARIS, 1995. (verkossa osoitteessa: <http://www.unu.edu/unupress/unupbooks/80859e/80859E00.htm#Contents>).

Näiden lisäksi lähteinä on käytetty Mideastwebistä löytyviä kolmea Arie Essarin artikkelia Water as a Parable, Water – Their Well-being is also Ours, Water – The past is the Key to the Future (<http://www.mideastweb.org/water.htm>) sekä Jessica McCallinin kaksiosaisista artikkeleista Blood and Water: Israel and Palestine struggle over water in an arid land (<http://www.gristmagazine.com/maindish/mccallin022602.asp>) ja Without fair water distribution, the Middle East peace process is all dried up (<http://www.gristmagazine.com/maindish/mccallin030502.asp>).

YK:n sivuilta löytyy taas Lähi-idän vesivaroja käsittelevän kirjallisuuden bibliografia: http://www.un.org/Depts/dhl/me_water.htm

Tule töihin aseistakieltäytyjäliittoon!

Aseistakieltäytyjäliitto etsii Helsingin toimistolleen uutta järjestösihteeriä edellisen määräaikaisen toimikauden päättyessä kesäkuun lopussa. Toimenkuvaan kuuluisi erityisesti puhelimitse ja sähköpostin välityksellä tapahtuva aseistakieltäytymistä koskeva neuvontatyö sekä liiton tapahtumien (mielenosoituksia, tilaisuuksia, konsertteja jne.) järjestämiseen osallistuminen - suurimman osan hommista saa ja pitää kuitenkin kehittää itse. Työaika on säännöllinen mutta joustava (päivystysaika on viime aikoina tavannut olla 11-17).

Aikaisempi kokemus yhteiskunnallisesta toiminnasta on suotavaa, muttei mitenkään välttämätöntä - kyllä täällä oppii ja me neuvotaan... Sen sijaan toivoisimme kykyä itsenäiseen toimintaan, luovaa ja joustavaa mielenlaatua sekä ennen kaikkea palavaa innostusta antimilitarismien asiaa kohtaan. Me puolestamme pystymme tarjoamaan haasteellisen toimenkuvan, rennon ilmapiirin ja innostavaa seuraa...

Homman huono puoli on siinä, ettei meillä ole varaa maksaa palkkaa. Toisin sanoen sinulla tulisi olla mahdollisuus työharjoitteluun tai työllistämistukeen. Kysymykseen voisi tulla puolen vuoden tai vuoden mittainen jakso. Hommat voisivat alkaa melkein koska vain, mielellään kuitenkin viimeistään elo- tai syyskuussa.

Jos olet kiinnostunut, ota yhteyttä joko puhelimitse (09-140427), sähköpostilla (akl@aseistakieltäytyjäliitto.fi) tai postitse (AKL; Rauhanasema, Veturi; 00520 Helsinki). Kaikki huomioidaan ikään ja sukupuoleen katsomatta!

Trident Ploughshares -aurantakolajeiri Skotlannissa 4.–19.8.

Trident Ploughshares -kampanjalla on jälleen ensi elokuussa kaksiviikkoinen aurantakolajeiri Skotlannissa. Elokuun leirillä voit mm. oppia uusia asioita ydinaseista ja kampanjoinnista ydinaseriisunnan puolesta, tavata kaikenikäisiä rauhanaktivisteja, ottaa osaa väkivallattomaan suoraan toimintaan Coulportin ja Faslanen Trident-tukikohdilla, seurata väkivallattomuuskoulutuksia ja työpajoja sekä vietää aikaa Skotlannin kauniissa luonnossa.

Leiripaikka sijaitsee 38 kilometrin päässä Glasgowsta, kivenheiton päässä Coulportin Trident-ydinkäritukikohdasta, ja noin kymmenen mailin päässä Faslanen ydinsukellusvenetukikohdasta.

Leiriläiset jakaantuvat pienryhmiin päätöksentekoa ja toimintaa varten. Voit tulla joko valmiissa pienryhmässä, tai liittyä sellaiseen leirin aikana. Päätöksenteko leirillä tapahtuu konsensusella, ja leirin aikana järjestetään koulutusta konsensuspäättökseen.

Jokaisen leiriläisen odotetaan kantavan kortensa kehoon leirin työtehtävissä. Ilmoittaudu siis leirille saapuessasi johonkin leirin monista työryhmistä (ruuanlaitto, media, lakiryhmä, uusien tulokkaiden vastaanotto, ensiapu, ...)

Leirin ohjelma on vielä työn alla, mutta luvassa on työpajoja, koulutuksia, leiriläisten yhteisiä kansalaistotelemattomuustempauksia, ja tietenkin väkivallattomia toimintaa Coulportin ja Faslanen Trident-tukikohdilla pienryhmissä. Pienryhmäsi voisi esim. seisauttaa ydintukikohtien toiminnan pysäyttämällä tukikohtaan pyrkivän liikenteen päiväksi tai vaikka koko kahdeksi viikoksi, keskustella laboratorion työntekijöiden kanssa heidän työpanoksestaan joukkotuhoaseiden valmistamisessa, järjestää katu-teatteriesityksiä lähikäytävissä ja kylissä, jakaa lentolehtisiä, aseistariisua Trident-sukellusveneen vasaroilla, ...

Leirillä on vegaaninen kasviskeittiö.

Tuo mukana: teltta, makuupussi, aseistariisuntatyökaluja, toimintaideoita, ystäviä, ...

Älä tuo: kotieläimiä, alkoholia, huumeita

Leirille on hyvä ilmoittautua etukäteen alla olevaan osoitteeseen, josta saat myös lisätietoa sekä elokuun leiristä että Trident Ploughshares kampanjasta.

Sähköposti: davidmc@enterprise.net

kotisivu: www.tridentploughshares.org

Puhelinnumero ennen leiriä +44-1259753815

Puhelinnumero leirin aikana: +44-84545 88 369

Tue antimilitarista työtä – osta AKL:n tuotteita!

Musiikkia

Farewell to Arms III -CD
Uusi, kansainvälinen vaihtoehtomusiikin kokoelma. Mukana yli 20 bändiä mm. JMKE, Oi Polloi, Kontrovers, Section 8, Oheisvasara, Hero Dishonest, Forca Macabra... 2001 - 10 euroa (jäsenhinta 8 euroa).

Krääsää

Antimilitaristiset T-paidat
Katkaistu kivääri ja Suomen leijona, joka katkaisee miekkansa. Uusi erä. Tavallisia (S, M, L, XL, Värit: musta, valkoinen, tummansininen, punainen, vihreä) sekä lady-fit -malleja (musta: S, L, laivaston sininen: M). - 10 euroa (jäsenhinta 9 euroa)

Katkaistu kivääri -pinssi
Antimilitaristisen liikkeen maailmanlaajuinen tunnus. 2 euroa/kpl.

Rintanapit (Ø 38 mm)
Noin 20 erilaista antimilitaristista aiheetta. Kesän mallistossa 5 uutta. 1 euro/kpl.

Tulossa: Rintanapit (Ø 25 mm)
Uusia ja vanhoja antimilitaristisia aiheita. 1 euro/kpl.

Kangaskasseja
Katkaistu kivääri kuvalla. 3 euroa/kpl

Kirjoja

Katkelmia alistumisesta ja vastarinnasta
Viisi artikkelia väkivallattomasta vastarinnasta esimerkkeinä erilaisten ympäristöjen ja tilanteiden kirjosta, jossa väkivallattoman vastarinnan lukuisilla menetelmillä näyttäisi olevan sijansa - ja ehkä myös missä niillä ei näyttäisi olevan. 60 sivua - 1998 - toim. Kaj Raninen - 3 euroa.

Aseistakieltäytyjän maailma
Mitä on pasifismi? Onko väkivalta välttämätöntä? Miksi ja miten kieltäytyä väkivallasta? Mihin sotaan Suomi varautuu? Onko aseettomuus avuttomuutta?... 200 sivua - 1989 - Juha Tuomikoski - 3 euroa.

Nuoriso ja asevelvollisuus
Kansainvälisen Rauhantoimisto (IPB) ja Sodanvastustajien Internationaali (WRI) järjestivät yhteistyössä AKL:n ja Suomen Rauhaliiton kanssa 1985 kansainvälisen symposiumin "Nuoriso ja asevelvollisuus". Kirja sisältää symposiumissa pidetyt esitelmät. 288 sivua - 1988 - toim. Jouko Väänänen, Kimmo Kiljunen - 3 euroa.

Kaikki miehet aseisiin!
Puheenvuoroja siviilipalveluksesta ja aseistakieltäytymisestä. 100 sivua - 1985 - toim. Tapani Kaakkuriniemi, Jukka Kanerva - 2 euroa

Kurikompanian kirkonkellot
Toisenlainen tarina jatkosodasta. Kirja seuraa aseistakieltäytyjien matkaa Suomalinnasta Pelson soille. 240 sivua - 1996 - Uolevi Aho - 13 euroa (jäsenhinta 11 euroa).

Antimilitaristinen pamflettisarja

Propagandan takaa
Kolme tanskalaisen rauhantutkija Jan Öbergin tekstiä, joissa analysoidaan, mitä itse asiassa tapahtui Kosovossa keväällä -99 ja mitä tapahtui sen myötä koko maailmalle. 20 sivua - lokakuu 1999 - Jan Öberg - 1 euro.

Jugoslavian väkivallaton vallankumous
Neljä tanskalaisen rauhantutkija Jan Öbergin tekstiä, joissa analysoidaan Jugoslavian muutosta ja alueen tulevaisuudennäkymiä. 24 sivua - 2001 - Jan Öberg - 1 euro.

Mieli-pidevangan opas
Opas totaali-kieltäytymisestä harkitseville. Kattava tietopaketti totaalin oikeusprosessista ja vankilaoista. 32 sivua - 3. painos lokakuu 1999 - toim. Kaj Raninen - 1 euro.

Sodalla on lapsen kasvot
Vihko kertoo lasten käyttämisestä sotilaina eri puolilla maailmaa. Varovaisen arvion mukaan lapsisotilaita on tällä hetkellä maailmassa ainakin 300 000. Alle 18-vuotiaita sotilaita käytetään tällä hetkellä 36 aseellisessa konfliktissa, alle 15-vuotiaita 28:ssä. 16 sivua - toukokuu 1999 - Jarkko Saipio - 1 euro.

Salaisuus, joka vaatii elämän
Mordechai Vanunu vuodatti tietonsa Israelin salaisesta ydinaseohjelmasta englantilaiselle Sunday Times -lehdelle. Hänet kidnappattiin Italiasta ja tuomittiin salaisessa oikeudenkäynnissä 18 vuodeksi vankeuteen. Vihko sisältää neljä tekstiä, jotka kertovat Vanunun tapauksesta ja Israelin salaisesta ydinaseohjelmasta. 24 sivua - syyskuu 1999 - toim. Robert Ryömä, Kaj Raninen - 1 euro.

Tilaukset lähetetään Aseistakieltäytyjäliiton toimistolle. Minimitilaus 4 euroa, jos maksu ei ole tilauksen mukana. Postikulut lisätään hintaan. Sampo 800017-750541. Jäsenhinnat voimassa vain noudettaessa Helsingin toimistolta.

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO RY

Rauhanasema, Veturitori,
00520 Helsinki
puh. 09-140427, fax 09-147297
akl@aseistakieltaytyjaliitto.fi
http://www.aseistakieltaytyjaliitto.fi

Paikallisosastot:
AKL-Hämeenlinna
PL 31, 13101 Hämeenlinna
akl.hml@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Jyväskylä
PL 367, 40101 Jyväskylä
akl.jkl@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Pori
c/o Nortamonkatu 3 b 33, 28100 Pori
akl.pori@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Rovaniemi
PL 72, 96101 Rovaniemi
akl.roi@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Tampere
PL 673, 33100 Tampere
hniemi@cult.tpu.fi

AKL-Tornio
c/o PL 72
96101 Rovaniemi

AKL-Turku
akl.turku@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Vaasa
PL 1, 65201 Vaasa
akl.vaasa@aseistakieltaytyjaliitto.fi

Muita yhteystietoja:
AKL:n sähköpostilista
akl-lista@kaapeli.fi
listalle liitytään lähettämällä viesti:
"subscribe akl-lista" osoitteeseen
majordomo@kaapeli.fi

AKL:n siviilipalvelusaiheinen
sähköpostilista, sivari-lista@kaapeli.fi
listalle liitytään lähettämällä viesti:
"subscribe sivari-lista" osoitteeseen
majordomo@kaapeli.fi

War Resisters' International
5 Caledonian Road,
London N1 9DY, Britain
warresisters@gn.apc.org
http://www.gn.apc.org/warresisters

Saajan nimi ja osoite Aseistakieltäytyjäliitto ry. Rauhanasema, Veturitori 3 00520 Helsinki	Nimi	ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO RY	
Tilille nro 800017-750541	Osoite	<p>Jäsenkortti</p> ☐ Varsinainen jäsen (5/10 euroa) ☐ Tukijäsen (20 euroa tai enemmän)	
Maksajan nimi ja osoite	Syntymävuosi		
Tililtä nro	Jäsenmaksut	Jäsen	Jäsenmaksu vuodelle 200_
Allekirjoitus	alennettu 5 euroa perusjäsen 10 euroa tukijäsen 20 euroa	Tilille nro 800017-750541	euroa
	euroa	Tililtä nro	

Liity jäseneksi!

Aseistakieltäytyjäliiton jäseniksi voivat liittyä aseistakieltäytyjien lisäksi kaikki muutkin, jotka kannattavat sen periaatteita. Perusjäsenmaksu on tällä hetkellä 10 euroa, alennettu maksu (palveluksessa oleville sivareille, totaali-kieltäytyjille joiden oikeusprosessi on kesken ja kaikille maksuvuonna 22 vuotta tai vähemmän täyttävillä) 5 euroa ja tukijäsenmaksu 120 euroa.

Jäsenmaksuun sisältyy neljä kertaa vuodessa ilmestyvä Sivari & Totaali -lehti, joka kertoo aseistakieltäytymisestä ja antimilitaristisesta toiminnasta eri puolilla maailmaa.

